

SZERKESZTŐSÉG
Ejleli telefon (4)
KIADÓHIVATAL T. Budapest
Str. Baron L. Róbert
ELŐFIZETÉSI ÁRA
Egész évre 110
Félévre
Negyedévre
Egy hóra

X évfolyam * 111. szám
1929 Május 19 Vasárnap
* 5689 év Ij jár 9 *

5. évfolyam

UJ KELET

ROSIÓ POLITIKAI NAPILAP

Cluj m megbizott Dietrich & Stussert, r. a Unril.

Egy nap a mértékletességért

Nálunk még nem honosodott meg az a külföldi jól ismert kedves és naiv szokás, hogy apróbb, vagy nagyobb szociális, humanitárius, vagy karitatív célokat szolgáló egyesületek az érzéketlen társadalmat úgy igyekeznek azokra a veszélyekre, amelyek ellen küzdenek, rádobbantani, hogy a kalendárium valamelyik napját a szóban és írásban harcoló társadalmi akció napjává proklamálják. Így rendeznek a külföldi országokban mindenütt gyermeknapokat, mentőnapokat, elbukott leányokat védő napokat, sőt békenapokat is, amely napokon a szóbanforgó humanitárius akció mindenek fölött álló szükségességét, a végén pedig, amikor a napirenden szereplő kampányjegyében a közönség már elegendő okulat és szórakozást szerzett, végig járják perselyekkel a várost, hogy a materiális eredmény se maradjon el a morális haszon mögött.

Nálunk csak az utolsó felvonulását küldtük az ilyen akcióknak, azt azonban elég gyakran. Tavasztól — késő őszig, ha van rá ok, ha nincs, minduntalan megcsörgetik a perselyt a gyantufümlő járókelők előtt, de a perselybe vándoroló garasok további útja már a ködös ismeretlenbe vész el.

Egyszer akarták amerikai mintára nálunk is megszervezni az anyák napját, aminek az a lényege, hogy ezen a napon minden ember valami kedvességgel emlékezzék meg az édesanyjáról, de ez sem sikerült. Valamelyik bukaresti publicista azt írta, hogy nálunk nem olyan napra van szükség, amikor mindenki megemlékezik az édesanyjáról, sokkal inkább legalább egy olyan napra, amikor senkise emlegetse sem a saját, sem a más anyját. Mert így fogják legjobban tiszteletben tartani az anyák kutyusát...

Mindaz abból az alkalomból aktuális, hogy a szent színórus védelme alatt álló és „Mértékletesség” nevet viselő antialkoholista egyesület június 2-án „mértékletességi napot” fog rendezni az egész országban. Eddig mintegy négyezrenyolcszáz község van beszerelve az antialkoholista kampányba, amelynek vezetői a június 2-iki antialkoholista napot tekintik a romániai alkohollenes akció első etapjának. A „Mértékletességi nap” annak rendje és módja szerint fog lefolyni. Bukarestben a kormány tagjai, a klerus magas méltóságai, az összes politikai pártok vezetői fognak különböző helyeken nagy beszédeket mondani, szerte az országban pedig vándorszónokok fogják a közönség figyelmét erre a szörnyű szociális bajra ráirányítani.

Bár az antialkoholista mozgalmat Romániában egyik legszebb és legideálisabb célkitűzésnek tartjuk, sajnos meg vagyunk győződve arról, hogy ennek a napnak nem lesz nagyobb eredménye, mint egy jól vagy rosszul sikerült nagyszabású perselyezésnek. A összehasonlíthatatlanul magasabb kulturájú országokban nemcsak az ilyen jóindulatu társadalmi mozgalmak, hanem a véres szigorúsággal végrehajtott drákói törvények sem tudták közelebb vinni az antialko-

lizmus sikerét. Svédországban hét esztendeig volt a legszigorubb alkoholtiltalom, ezalatt az idő alatt korcsmák helyett patikákban itták le magukat az emberek, azon a napon pedig, amikor közkívánatra eltörölték az alkoholtiltalom törvényt, a legnagyobból a legkisebbig Stockholmnak csaknem az egész lakossága részegen fetrengett az utcákon.

Hogy Amerikában mit jelent az alkoholtiltalom, azt mindenki tudja. Tizenhárom esztendő óta tilos alkoholt gyártani, forgalomba hozni és fogyasztani, de az újvilág lakossága tizenhárom esztendő ködén keresztül még mindig sóvárogva gondol vissza a pálinkára s a részegség élvezetének elnyeréséért megszámlálhatatlan ezrek akármelyik peroban az életüket is képesek kockáztatni. Minden választás, minden politikai manifesztáció a „szárazok” és a „nedvesek” harcának jegyében folyik le és nem tudunk, ha azt állítjuk, hogy a hatalmas amerikai Unióban nincs ma nagyobb probléma az alkohollal.

Ezért nézünk bizonyos szkepszissel a június 2-iki „Mértékletességi nap” elé. Pedig tenni kellene valamit nagyon sür-

tendő ködén keresztül még mindig sóvárogva gondol vissza a pálinkára s a részegség élvezetének elnyeréséért megszámlálhatatlan ezrek akármelyik peroban az életüket is képesek kockáztatni. Minden választás, minden politikai manifesztáció a „szárazok” és a „nedvesek” harcának jegyében folyik le és nem tudunk, ha azt állítjuk, hogy a hatalmas amerikai Unióban nincs ma nagyobb probléma az alkohollal.

Ezért nézünk bizonyos szkepszissel a június 2-iki „Mértékletességi nap” elé. Pedig tenni kellene valamit nagyon sür-

gösen. Mert valóban mélyen elszomorító ha számot vet az ember azzal, hogy az országban 52.460 korcsma van, de csak 15.120 iskola. Ha valaha — talán évtizedek múlva — el fogja érni az antialkoholista agitáció, hogy a korcsma és iskola arányszáma ajelenleginek épen a fordítottja legyen, akkor sikerült valamit a mértékletesség érdekében cselekedni. Sajnos ebben a változásban nem tudunk hinni, hacsak valami hirtelen felbuzdulásból rohamosan el nem kezdik szaporítani az iskolák számát...

Még májusban a parlament elé terjesztik a kényszeregyezkedési törvénytervezetet

Az egyre szaporodó botrányos csődök készítetik az igazságügy-minisztériumot a radikális orvoslásra

(Bucuresti-Bukarest, május 18. Az Uj Kelet tud.) Az erdélyi gazdasági életnek többszörös panaszai az állandóan szaporodó csődök káros hatásai miatt már régen felkeltették úgy Maniu miniszterelnök mint a kereskedelmi és igazságügyi minisztereknek a figyelmét a kérdés rendezésének sürgettségére. A legutóbbi időkig azonban Junian igazságügyi miniszter azon az állásponton volt, hogy ezt a kérdést csak az új kereskedelmi törvény kapcsán rendezik. Helyen ígéretet kapott, amint megirtuk, a Romániai Hitelezői Védegyelet is, amely megfelelő indokolással egy kész törvényjavaslatot terjesztett fel. A legutóbbi hetek nagy fizetésképtelenségek azonban, különösen pedig az N. P. Nicu-

lescu eset, amely külföldön is kellemetlen hatást váltott ki, meggyőzte a kormányt arról, hogy ennek a kérdésnek a rendezését nem szabad elodázní. Coussa Jonel szenátor, a Hitelezői Védegyelet elnöke a napokban újra Junian miniszterrel járt, aki előtte telefonon meg sürgette a Consiliul legislativ elnökénél a törvényjavaslat elkészítését és a kapott telefonválasz után kijelentette, hogy a törvényjavaslatot még e hónapban a parlament elé terjesztik. A kérdés sürgetése jórésztben Maniu Gyula miniszterelnök érdeme, aki állandóan komoly érdeklődéssel kísérte az erdélyi gazdasági élet eme kérelmét.

A Consiliul Legislativ által elkészített törvényjavaslat szövege még nem

végleges és így annak részletes ismertetését egyik legközelebbi számunkban hozzuk. Általában az 1926. évi új olasz perventív konkordát törvény után indul, amely igen modern törvény abban a tekintetben, hogy az eljárást egyszerűvé és kevés költséggel járóvá teszi, viszont lényegesen elmarad az új német és magyar törvények mögött arról, hogy a fizetésképtelenségi ügyek urává nem a hitelezőket teszik, ami az egyedüli helyes szempont, hanem ismét tág teret nyújt a bíróság saját belátása szerinti intézkedéseknek éppen úgy, mint a regátban most érvényben levő moratóriumtörvényről, amely eljárás pedig a hitelezőknek szomorú tapasztalatok vannak.

Repülőgépek, különvonatok és autók légiói szállítják a gyulafehérvári ünnepségekre a tömegeket

(Alba-Julia-Gyulafehérvár, május 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A történelmi Gyulafehérvár felkészült a mai grandiózusnak ígérkező ünnepségekre. A vasuti állomás teljesen újjáépítve és girlandokkal díszítve várja a vendégeket. Ötszáz villanykörtét szereltek fel az állomás peronjára a virágdiszkek közé, amelyek nappali világosságot fognak árasztani az ünnepi napra virradó éjén. Az állomástól a városba vezető úton minden tíz méterre póznát helyeztek el s ezeken hatalmas lobogókat lenget a szél. Az ősi vár összes épületeit renoválták és átfestették. A koronázási templom előtt fedett és nyitott tribün épült, amelyek három-három ezer ember befogadására alkalmasak. Negyvenkét különvonat szállítja a városok s falvak delegációit Gyulafehérvárra, ahol dr. Joan Pop közigazgatási vezérfelügyelő irányítása mellett lázas előkészületek folynak a romániai és külföldi méltóságok fogadtatására és az ünnepségre özönlő tömegek elhelyezésére. Előreláthatólag mintegy három-négyezer ember vesz részt a mai

ünnepségeken, amely külsőségeiben valóban páraflannak ígérkezik.

Beszarából már pénteken elindultak a falvak delegációit szállító különvonatok, amelyekel szombaton követnek a többi, speciálisan erre a célra beállított vonatok. A PTT. vezérigazgató-sága három személyszállító repülést állított be erre az alkalomra, amelyek Bukarestből fogják Gyulafehérvárra és onnan visszazállítani a résztvevőket. A repülőgépek reggel hatkor indulnak el Bukarestből és nyolc órakor már Gyulafehérváron vannak. Ugyancsak külön postaszolgálatot szerveztek be ebből az alkalomból és a Bukarestben szombat este 10 óráig feladott leveleket vasárnap délelőtt nyolc és kilenc óra között Gyulafehérváron már szét is fogják osztani.

A különvonatokon kívül valóságos autópark fogja szállítani az ünnep résztvevőinek ezreit. Az ünnepségeken az ország volt szövetséges államok polgárai és romániai delegációkkal képviseltetik magukat, amelyeknek többsége már meg-

is érkezett az országba. Ugyancsak résztvesznek az ünnepségeken az Amerikából ideérkezett románok is. A rend fenntartására széleskörű intézkedések történtek Marosvásárhelyről, Nagyváradról, Aradról és Kolozsvárról esendő rendőrkülönítményeket koncentráltak erre a napra. A résztvevők el látása céljából husz barakkot állítottak fel, amelyek mindegyikében kenyert, húst és egy-egy félliter bort fognak a résztvevőknek felszolgálni. Tizenkét katonazenekar fog a résztvevők szórakoztatásáról gondoskodni.

Magán - Gyermekekothon „Austria”
Vöslau (Bécs mellett, a Délvasut mentén) Jägermayerstrasse 15.
Telefon 99.
Dr. H. K a d i s c h.
Tartós és üdülő tartózkodásra
Kifogástalan pedagógiai vezetés. Elsőrangú koszt és ellátás. — Pérfi és női tanterv az Otthonban. — Kertek. Dél fekvésű pihenőhelyek. Nyelv és zeneoktatás. Nyári és téli sport.

Einstein és Voronoff bolondja

— Uj színházi események —

Lucio d'Ambrá vigjátéka kedves és fióom. Arról van benne szó, hogy a sírom tal is élünk, hatunk az emlékünnkel s az az erő, mely egyszer volt, sohasem veszhet el.

Egy férj megöli hitlen feleségét. Törvényszék elé állítják, fölmentik, aztán kislányával együtt bányának, a híres ügyvédek házába költözik.

A bányája, aki nagy szenvedéllyel vette bele magát a politikai harcba, ugyanannyira, hogy becsúgyában egészen elhanyagolja feleségét, Annát. Anna szenved. Ezt megsejti az ügyvéd egyik barátja, aki sok kérés-könyörgés után végre ráveszi az asszonyt, hogy egyszer jöjjön el a lakására.

A hitvesgyilkos azonban virraszt. Azzal a tapasztalatával, melyet tulajdon tragédiájában szerzett, megsejti, milyen veszedelem környékezi Annát, látja, hogy a válság pillanata elkövetkezett. Amikor az asszony a légyottra készül, eleje állítja a kislányát, aki éppen halott édesanyját siratja. Annának eszébe villan, milyen veszedelmek peremén járkál s otthon marad.

A „halott őrszem” vigyáz mindenkire.

Roberto Bracco, az olasz drámaíró mulatságos darabot írt. Hőse az új elméletektől és nyelvségektől valóssággal megköttyögösödik. Ez a Barbozzi folyton tudományos, bölcséleti könyveket fal. Valaha nyugodt, derült ember volt, de most fejében Einstein és Voronoff elméleti cikáznak, csupa „izmus” és lélektani rejtély. Ugy beszél, mintha könyvből olvasná. (Egy olyan könyvből, mely telistele van sajtóhírbával).

Felesége egy kukkot sem ért abból, amit prédikál. Ennek a nőnek a magánudós egyik barátja udvarol, aminek a férj roppant örül, mert a viszonylagosság elméletét látja benne igazolva. Amikor a férj megkérdezi, hogy valóban tetszik-e neki a felesége, a barátja azt válaszolja, hogy nem szerelmes beléje, mert egyszerűen nem az ő „esete”.

A magánudós ezen megütközik. Micsoda sértés, hogy az ő felesége nem tetszik másnak, hogy jelentéktelennek és érdektelennek tartják. A fiatalembert kipöndöríti az ajtón. Végre megmutatják neki azt a szerelmes levelet, melyet a ifju az asszonyhoz intézett. Ezt nem lehet félreérteni. Barbozzi most megnyugszik: a viszonylagosság győzedelmeskedett.

Az írókról eddig is sok regényt, szindarabot írtak, melyben szelöltetik az irodalom műhelytitkait. Bourdet darabja azonban ezután is érdekes, már abból a szempontból is, hogy itt oszakis rossz írók, firkászok szerepelnek akik lépten-nyomon tanúságot tesznek önzetűről, irigységükről, hirtájtásukról, könyörtelen törtétesükről. A főszereplő olyan író, aki csak azt tudja megírni, ami történt vele, szóval afféle jámbor műkedvelő, aki a véletlen folytán híressé lett szerző.

A könyvkiadó vállalatot látjuk, egyszerre az írókat és azt a termet, ahol a könyveket csomagolják, továbbítják.

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíró

gyógyszap,

különösen köszvény, reuma, idegsokk islásban szenvedők áldása. Házilag alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyfürdő Marghita

jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fürdőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

Nagy izgalom van, minthogy most döntik el, kié lesz a Zola-díj. A kiadónak van egy jelöltje, Maréchal s minthogy több szavazattal rendelkezik abban a bizottságban, mely a díjat odaítéli, remélhető, hogy az kapja meg. Egyik vetélytársa azonban fülébe sugja a kiadónak, hogy ez a divatos író a következő regényeire másik kiadóval kötött szerződést, mire a kiadó fölháborodik, az utolsó pillanatban telefonál, hogy ne őt tüntessék ki. A díjat egy ismeretlen fiatalember nyeri el.

Erről senkinek tud semmit. Regénye valahol vidéken jelent meg. Felesége toppan be, lábzan ég az örömtől. Végül ő maga is jön, felszeg, balog fiatalember, a pénzügyminiszterium hivatalnok. A kiadó busás előleget utal ki neki, ezt eleinte alig meri elfogadni, de aztán már bizonyos öntudattal ül le a fotóriporter gépe elé.

Evenos — így hívják őt — otthagyja a pénzügyminiszteriumot, berendezkedik mint „beérkezett” író. Csak hogy valami baj van. Nem tud többé írni, nincs semmi képzelete. Első könyvét feleségének leánykori naplója alapján állította össze. Most nincs semmi mondani valója. Boldogan él az élete párjával. Erre a kiadónak különös ötlete támad: ha élete eseménytelen, gondoskodni kell eseményekről. Udvaroljon a feleségének Maréchal, az író társa és Evenos ur jegyezze le, mit érez közben. Ez csak kitűnő téma!

Az asszony kedvetlenül megy bele ebbe a játékba, de nem sokára megtetszik neki, tüzet fog. Belebolondul a léha Maréchalba. Az urának mindent bevall. Az féltékenyekedik annyira, hogy félig-meddig szakít a feleségével s az vidékre utazik szüleihez. Az asszony azt reméli, hogy ott majd meglátogatja őt Maréchal. De a kiadó lemti őt: elég a játékból, most már megvan a pályadíjnyertes írónak a könyvhöz szükséges ötlete, ne bolondozzék, a legközelebbi díjat neki biztosítja, ha engedelmeskedik.

Egy esztendő múltával Evenos már lemondott az írásról, visszatért a miniszteriumba, felesége szomorúan kalápkokat készít, ruhákat varr, a házaspárnak nincs pénze, nyakig uszik az adósságban. Maréchal meglátogatja őket, akivel a félbemaradt kaland óta nem is találkozott. Elhozza azt a novellát, melyet udvarlásáról írt. De egy másik író is jelen van. Ez azzal vádolja őt, hogy ellopta témáját, mert ezt az esetet ő is megírta, színdarab alakjában. A nő undorodik a firkászoktól, férjéhez fordul. Ő legalább nem ír már. Evenos azonban szintén egy nagy kézirat-köteget vesz elő íróasztala fiókjából, amint mondja, megírta őt is a szenvedése. A feleség tehát benne is csalódik. De fizetni kell a kárpitot, a fűszerest s miután férje a kiadóval aláírt egy előnyös szerződést, leül a géphez, kopogtatni kezdi az új regényt.

Karlsbadban rendezik ez évben a világ legnagyobb sakkversenyét

Az eddig rendezett saktornák eltörpülnek az idei nyári világverseny mellett. Aljechin és Bogoljubov mérkőzik a világmesteri címért

Az idei esztendő nyári hónapjait a háboru utáni idők legnagyobb sakkversenye fogja kitölteni. A sakkzók nem unatkoznak majd az uborkaszakaszban mert ha az egész világ szundikál s majd a kánikulában, a sakkzók ébren lesznek, virrasztanak és játszanak. Az egész nemzetközi sakkvilág lázas feszültséggel kíséri a nagy mérkőzés előkészületeit.

Az 1925-ben Moszkvában tartott nagy mérkőzés óta Európában nem tartottak ilyen egészen nagystíli sakkversenyt, csak a békében. (1925-ben volt az a híres verseny, ahol Laskert és Capablancát megverte Bogoljubov). Mint sok mindent, a sakkversenyekezintér tisz elhódította Európa elől Amerika. Newyorkban tartották a nagymesterek tornáját

Havannában, 1921-ben a világ bajnoki mérkőzést Lasker—Capablancá közt és 1927-ben Capablancá—Aljechin világmesterek mérkőzése Buenos Ayresben játszódott le. Két év óta azonban újra Európa kezd a sakk küzdőtere lenni, a nagyszerű, londoni mérkőzés majd verse nyek Monte Carlóban, Ostende-ben, San Sebastianban, sőt Budapesten, visszaadták Európa sakktradicióinak az őt megillető fényt.

Most azonban Karlsbadban a világ valamennyi nagymesterének bevonásával olyan hatalmas versenyt rendeznek, a melyt Európa a békeidők óta nem látott. Ezután a világverseny után Wiesbadenben tartják meg Aljechin és Bogoljubov sakkpárját, amely kétségszékül a világ egyik legizgalmasabb küz-

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkéi 85 millió lej.

Affiliált intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyanon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurakárai a vasut mellett. Betéteket elfogad

Redőnygyártásban

3 évtizedes tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSŐ ÉS FIA

redőny- és kályhagyára Oradea

első helyen áll.

Acéllemezredőnyök. Essingnei faredőnyök

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Fordőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasótere, más fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobáira!

delme lesz. Aljechin ugyanis ma a világmester és kihívója Bogoljubov.

Eddigi megállapodások szerint a nemzetközi sakkverseny augusztus elejétől szeptember elejéig tartana. Európa és Amerika területéről 22—23 mester részt vételére számíthat. A meghívottak között ott áll Maróczy Géza neve is, de képviselve van majdnem minden ország a többi közt: Aljechin (Páris), a jelenlegi világmester, a két előző világmester, ugyancsak Lasker és Capablancá, a világmesterjelöltek: Bogoljubov (Trieberg), Niemozovics (Kopenhága). A jelenlegi amatőrvilágmester: dr. Max Euwe (Prága, Nagymesterek: Spielmann (Bécs), Maróczy (Budapest), Rubinstein (Amsterdam), Tartakover (Páris), Réti (Amsterdam), Sämisch (Berlin), Marschal (Newyork), Grünfeld (Bécs), Yates (London).

Meghívják a mesterek közül is a legjobbakat. A verseny egy körből áll, mindenki egy-egy partit játszik ellenfelével. A versenydíjak európai szempontból meglehetősen magasak, mert az első díj például huszezer esze szlovák korona. Amely díjat fizetnek ki, hogy majdnem minden második résztvevőre jusson egy. Akiket nem díjaznak, azok játszma-honoráriumot kapnak a pontozás szerint, azonkívül mindenkinek megterítik az elsőrendű ellátás, szállás és utazási költségeit. Karlsbad városa 200.000 esze szlovák koronát szavazott meg a verseny céljaira. A verseny szervezését Tietz Viktor városi tanácsos látja el, aki most lett hetven éves. Tietz már igen sok sakkversenyt rendezett, mindig közmegelegetésre.

A szenzációsnak ígérkező verseny eredménye még bizonytalan és a meghívottak jelentkezésétől, vagy elmaradásától függ. Ha a jelenleg jó formában levő Aljechin résztvesz, úgy neki van a legtöbb esélye a győzelemre, egyedül a szintén erősjátéku Lasker, a volt világmester győzhetné le. Hogy azonban a hatvanéves Lasker ambicionálja-e ezt a győzelmet, az még kérdés. Capablancá csillaga sokak szerint hanyatlóban van, úgyhogy előreláthatóan csak Bogoljubov, Niemozovics és Vidmar, esetleg az osztrák Spielmann lehetnek veszélyesek Aljechinre nézve.

Ősszel aztán megkezdődik a nagy párbaj Wiesbadenben Aljechin és Bogoljubov közt a világmesteri címért. Ez a küzdelem feltétlenül érdekes, de valószínűleg Aljechin győzelmével fog mégis végszólni.

Az okos ember idejekorán be lép a **Munkások Rokkantsági Egyletébe** biztosítandó öreg napjait.

Beiratkozni lehet: Cluj, Str. Memorandumul 23. (volt Unió-utca) minden hó elejét és 15-ét követő vasárnapon délután 2—4-ig, minden nagyobb helyen, ahol fiókjaink vannak és a központban: Timisoara III., Bulev. Carol 10. sz.

Ilea ügyész mérgezési ügyének meglepő fordulata

Harmincnapos vizsgálatot rendeltek el Egry vendéglős és Wechsler orvosszigorló ellen

A vádtanács döntése óriási feltűnést keltett városszerte. Hipotézisekre alapítják a vádat a két gyanúsított ellen

(Cluj-Kolozsvár, május 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Ilea ügyész titokzatos mérgezési ügyében a nyomozás a mai nappal sem haladt egy lépéssel előre, annak ellenére, hogy a törvényszék megerősítette az ügyészség által fogantatott két különös és meglepő letartóztatást, amelyekről tegnap már beszámoltunk. Szombat délelőtt a harmadik kabinet vizsgálóbírája elé vezettek Egry József vendéglőst és Wechsler Alfréd szigorló-orvost. Furnea vizsgálóbíró alig néhány perces kihallgatás után minkettnőnek további fogvatartását rendelte el. A fizikailag és lelkileg megviselt Egry támoiyogva, az őrtől támogatva lepte át az ügyészségi fogház küszöbét, míg Wechsler nyugodtabbnak látszott. A vizsgálóbírói végzés harmánccal hosszabbítja meg mindkettőjük letartóztatását és a bünyügyi perrendtartás értelmében a magisztrátus döntését a törvényszéknek is meg kell erősíteni.

Összeül a vádtanács

Igy történt az, hogy még szombat délen összeült a kolozsvári törvényszék első szakcsoja, hogy Furnea vizsgálóbíró végzése felől döntsön. A törvényszék ülése rövid és drámai lefolyású volt. Pontban félkettőkor foglalja el helyét Decusara bíró, a tanács elnöke, akit Puscaru bíró szekundál. A vádat dr. Tiplea ügyész képviseli, ugyanaz az ügyész, aki ebben a különös mérgezési ügyben néhány nap óta a vizsgálatot vezeti. A jegyző felolvassa a rövid vádiratot, amely mérgezés által elkövetett gyilkossági kísérlettel vádolja Egry József vendéglőst és Wechsler Alfréd orvosszigorlót, utóbbi ellen pedig külön közokirathamisítás vádját is emeli az ügyészség. Egry Józsefet hallgatja ki először a bíróság, aki akadozó, remegő hangon mondja el az ügyre vonatkozólag a már közismert tényeket. Abban a fatális pillanatban, amikor Ilea dr. részére a fatális spenótadagot kiadták, nem is tartózkodott a konyhában. Az ételt Bálint Katalin nevű cselédleány vitte el.

„Fogalmam sincs...”

— Fogalmam sincs, — jelenti ki elcsukló hangon. — hogy mit akarnak tőlem. Engedjenek haza kérem, nekem gyermekem van, nekem dolgoznom kell...
Az elnöklő Decusara bíró kérdi:

— Volt-e valamikor politikai egyesület tagja?

— Nem — hangzik aválasz.

Elmondja ezután az elnök kérdésére, hogy a politikához legfeljebb annyi köze van, hogy ugyanabban az udvarban, ahol a vendéglője van, exisztált felosztása előtt a bormunkások szakszervezete. Ő azonban ennek tagja nem volt. Pincér korában volt valami pincér szakszervezet tagja, azóta azonban megváltoztak a viszonyok és ő munkából munkaadó lett.

Wechsler Alfréd szigorlóorvos kihallgatása következik ezután. Szemléltathatólag küzd, hogy nyugalmat erőszakoljon magára. Az elnök kérdésére elmondja, hogy több mint két esztendeje az Egry-vendéglőben étkezik és azon a bizonyos fatális keddi napon rendes szokása szerint mint ahogy azt minden nap megtette, két éven keresztül bement a konyhába és megérdeklődte, hogy mi a napi étrend. Megrendelte a menüt, többek között spenótot is. Ilea ügyészről ez előtt még csak nem is hallott. Egry panaszkolta neki egy pár nap elteltével, hogy milyen kellemetlen helyzetbe került Ilea dr. mérgezési esetével kapcsolatban.

Kommunizmus is keveredik az ügybe

— Volt-e valaha valamilyen kommunistaszervezetnek tagja? — veti közbe

Decusara elnök.

— Sem kommunista szervezetnek, sem pedig semmilyen más szervezetnek soha tagja nem voltam, — feleli határozottan Wechsler. Kolozsvárt bejáratos vagyok egy feltevés adódhatik, az, hogy mérgezési járogatni és ebből áll az én kolozsvári társadalmi szereplésem.

— Tudott-e arról, hogy az Egry vendéglőjének udvarán a kommunista bormunkásoknak volt a szakszervezete?

— Nem. Különbben is, — folytatta Wechsler, — két nappal letartóztatásom után határozottan ki kell jelentenem, hogy fogalmam sincs arról, hogyan keveredtem én ebbe az egész ügybe bele és melyek azok az okok, amelyek letartóztatásomat indokolták teszük. Kérem a vádtanácsot, hogy rendelje el szabadlábrahelyezésemet.

Hogyan épül fel egy egészen kerek vád

Általános érdeklődés mellett emelkedik szóásra ezek után a vád képviselőiben Tiplea dr., a kolozsvári törvényszék ügyésze, aki egyuttal a misztikus mérgezési ügyben a vizsgálatot is vezeti.

— Engem, mint a vád képviselőjét ebben az ügyben az érdekel, — jelentette ki Tiplea dr., — hogy a betervezett analízis száz százalékos biztonsággal megállapította, hogy az Ilea dr.-nak feltálat spenótba atropin került bele, még pedig oly nagy mennyiségben, amely teljesen kizárja azt a feltevést, hogy ez a mérgező anyag, a véletlenség következtében kerülhetett volna bele az ételbe. Egyetlenegy feltevés adódhatik, az, hogy mérgezés történt. Kötelességünk nekünk tehát ez ügygel kapcsolatban megállapítani, hogy ki tette bele a mérget a főügyész ételébe és hogy hol történt ennek keresztülvitele. Vizsgálataim során megállapítottam azt, hogy a mérgezt spenótot egy ételszállítóban szállították át az Egry-féle vendéglőlől Ilea főügyésznek a vendéglővel szembeni lakásába. Két feltevés adódik. Vagy szállítás közben került a mérgező ételbe, vagy pedig már mérgezett állapotban adták át az átvitelével megbízott cselédleánynak.

Két tetszetős hipotézis

— Az első hipotézist teljesen valószínűtlennek tartom. Ez az eset ugyanis feltételezi egy harmadik személy közbejöttét. Az ételszállító szerkezete olyan, hogy azt csak nehezen lehet széjjeljeszteni. A spenót a legalsó tányérban volt elhelyezve. Az, hogy az atropint épen a spenótban helyezték el, arra mutat, hogy a tettes okvetlenül bizonyos szakértelemmel és jártassággal kell bírjon a kémia terén. Mert hiszen fel kell tételeznünk, hogy a tettes számított arra, hogy a hatóságokat ez meg fogja téveszteni és belladonna mérgezésre fognak gondolni, amely véletlenség következménye is lehet.

Mikor és hol önthette be tehát ezen esetben ez a bizonyos harmadik személy a mérgező anyagot a spenótba? Evidens hogy csak szállítás közben, tehát az utcán. Ezt viszont feltételezni abszolte nevetséges, hiszen megállapított tény az, hogy ebben az időben az összes ablakok nyitva voltak és hogy a ucca éppben ebben az időben legforgalmasabb. Egy ilyen raffinált, előrelátó, mindenre gondoló gonosztevőtől, mint

akit ez a bűntény sejtet, viszont ilyen nagyfoku vigyázatlanságot feltételezni nem lehet. Attól függetlenül, hogy a cselédleány mindig tagadta, hogy bárkivel is beszélt volna az ételszállítás közben.

A második esetleges

— Marad tehát az a feltevés, hogy az atropint a konyhában helyezték el a spenótba. És ez a valószínű. Hogy a vendégek közül senki mérgezésben meg nem betegedett, az csak természetes. Hiszen a mérget éppen csak az ügyész spenótadagjában helyezték el. Amint a vizsgálat kiderítette, a főügyész adagja a tálalószálaton állott hosszabb ideig. És azt a többiekől megkülönböztetni abszolte nem volt nehéz, hiszen az étel-hordó talja nagyon is különbözik a többi edényektől. Ki helyezte el tehát az atropint a spenótba. Állítom, hogy a vádtanács előtt álló vádlott intelligens, szakértelemmel bíró Wechsler orvosszigorló volt a tettes. Tisztába kell jönni ugyanis bizonyos körülményekkel. Ugyanabban az udvarban ahol az Egry-féle vendéglő van, pár hónappal ezelőtt exisztált a bormunkások szakszervezete. Egy kimondott kommunista vezetője in tözmény, amely nemcsak Kolozsvárra, hanem egész Romániára nézve állandó veszedelmet jelentett. Ilea dr. főügyész ur kötelességszerűen a legnagyobb szigorral lépett fel ezzel a destruktív társasággal szemben és azt fel is oszlatta

Egy Sherlock Holmes-i lehetőség

Ezek természetesen bosszút akartak állani Ilea dr.-on akiben egy személyes ellenségüket látták. A bosszúnak eszköze volt szükségük és kaphattak-e volna alkalmasabb eszközt erre mint Egry József vendéglős elvtársukat, a pincérek szakszervezetének tagját. Egry vállalkozott is erre a szerepre, már most csak szakismert rendelkező társra volt szükség. Erre viszont itt volt dr. Wechsler. Egy ember, aki, amint külseje elárulja — meglehetősen jószituált egyén benyomását kelti, de akinek jövődelmi forrásait sűrű homály fedi. Wechsler egy mindenre kapható ember. Bizonyítottam ezt azzal, hogy közokirathamisítást is követett el, amint az a nála talált utlevélből kiünik, ahol doktori címet használt valamint a nála talált névjegyekből, ahol mindenütt mint dok-

Rakett
ujdonságok!
Cochet
S. A. I. L.
Hazell

Világmarkák!
Sportszerű!
JÓ!
Olcsó!

Schusster Emil
Cluj.

Arjegyzék Szerzőtve

tor Wechsler Alfréd szerepel, annak ellenére, hogy csak orvosszigorló. Wechsler egy olyan ember aki reprezentálni akart, aki társadalmi életet akart élni, ehhez viszont pénz kell. És azt hiszem, minden valószínűség megvan arra, hogy Wechsler jóáron vállalkozott is erre a szerepre és bűnös tettet egy alkalmas pillanatban, amikor egy a vendéglősné, mint a cselédleány máshol voltak elfoglalva, a mérget beleöntötte a főügyész spenótjába. Az, hogy Wechsler, aki mindennap kint volt a konyhában, mitsem bizonyít, hiszen könnyen feltételezhető hogy ez a bűncselekmény kellő megfontoltsággal hajtatott végre és Wechslernek meg volt minden gondja arra, hogy alibit bizonyíthasson. Amint itten egyedül bizonyításra szorul az a tény, hogy Wechsler tényleg pénzt kapott, erre a célra felbujtótól. Kérem a vádtanácsot hogy éppen ezen bizonyítási eljárás sikeres lefolytatása érdekében a vádlottak ellen kiadott 30 nap vizsgálati fogságot elrendelő vizsgálóbírói végzést hagyja jóvá.

Eddig tart az ügyész vádbeszéde a mely mint látható mindössze két hipotézist tart lehetségesnek, holott még egy egész halom hypoézis állhat fenn, köztük nem utolsó sorban Hatiegan professzor emlékezetes nyilatkozatán felépülő feltevés hogy egyszerű véletlen növényi mérgezésről van szó. De ha fel is tesszük, hogy szándékos mérgezés történt, akármilyen logikus az ügyész beszéde, még logikusabbnak látszik az, hogy Egrynek és Wechslernek semmi köze sincs a mérgezéshez és úgy jutottak bele az ügybe, mint Pilátus a credoba.

Wechsler ellen a legsúlyosabb gyanúk, hogy doktornak tituláltak holott csak három vagy négy hét múlva illette volna meg a doktori cím. De melyik szigorló orvos kéri ki magának, hogy doktornak cimezzék? És azért, mert valaki doktori titulussal állították ki utlevélét, lehet elene eljárást indítani de még nem jelenti azt hogy mérgezési maffiának áll az élen.

Egry vendéglős szorgalmas, becsületes kereselő és családapa. Sehogyan sem lehet elhinni róla hogy ilyen szörnyű bűnbe keveredett.

A törvényszék tízperces tanácskozás után helyt adott az ügyész logikájának és megerősítette a két vádlott harmánccal nap fogvatartásáról szóló végzést. A vádlottak felebbezték és így végső fokon a Tábla mellett működő vádtanács fog a jövő héten a letartóztatottak további sorsáról dönteni.

ACELLEMEZ ÜZLETI REDŐNYÖKET

Esslingeni ablak faredőnyöket gyártunk és a legolcsóbban szállítunk. — Arajánlattal díjtalanul szolgálunk. —

HALÁSZ TESTVÉREK
ORADEA—NAGYVARAD
Sírada Gopaliniesanu 18.

PETRÓLEUM BENZIN

GÁZOLAI GÉPOLAIOK PARAFFIN

legolcsóbb beszerzési forrása:
A. U. P. O. F. A. Petrolifera
Soc. in nume colectiv CLUJ, Catea Regule Ferdinand No. 62.

május 19.
otel
mel felsze-
títés, lit,
sotere más
tíet.
obaára!
ma a világ-
ov.
rint a nem-
tus elejől
Európa és
mester részt
hivottak kö-
zöbe is, de
nden ország
, a jelenle-
világmester,
ca, a világ-
(Triberg),
A jelenlegi
Euwe (Prá
ann (Bécs),
stein (Am-
, Réti (Am
Marschal
Yates (Len
ül is a leg-
ból áll, min
ellefelelt,
zemponból
az első díj
k korona.
majdnem
e jut egy
játzma-ho-
zas szerint,
érik az el-
tazási költ-
00 csehszlo.
a verseny
ését Tietz
el, aki most
igen sok
ig közmeg-
5 verseny
és a meg-
y elmaradá
b formában
neki van a
egyedül a
volt világ-
azonban a
alja-e ezt a
Capablanca
lóban van,
k Bogolju-
esetleg az
vezélyesek
a nagy pár
s Bogolju-
t. Ez a küz
valószínű-
mégis vég-
ember ide-
belép a
kások
kant-
etébe
ndó öreg
piatt.
Memo-
a) minden
napon dél-
nyen, ahol
: Timi-
10. sz.

Gerencsér János, Scott kapitány matrőza levelet írt Eckenernek, hogy vigye magával oceánrepülő útjára

Beszélgetés a világhíró tengerésszel, aki részt vett Scott tragikusvégű délsarki expedíciójában

Kurta angol pipa lóg ki a szájából, kövér lábait keresztbe csapja és rendületlenül mosolyog apró, kék szemével, amelyekben még ma is nyugtalanságok lobognak. Gerencsér Jánosnak hívják, ötvenéves és bejárta már az egész világot. Régi, híres sajtós családból származik. Az apja, nagypapja, dédapja, mind a Duna mellett éltek és hajóikkal néha leusztak a Fekete tengerig. De ő messzibbre vágott a folyónál. Tengerész akart lenni. Tizennyolc éves korában megszökött hazulról, kikérült Londonba. Egy gyárban dolgozott, de félév múlva elment a tengerre. Egy themzei tehergőzösről alkalmazták, innen Liverpoolba ment, ahol egy Amerikába induló oceánjáróra vették fel matrőznek. A magyar gyerek bámulatos könnyedséggel sajátította el az angol nyelvet, mindenki angolnak vélte. Nyugtalan vére azonban nem engedte megpihenni. Bekalandozza az összes tengereket, egy indiai út alkalmával elsüllyedt a hajója és tíz napig hánykódott a szabad vizen élen-szomjan, míg megmentették. Ezerkilencszáztízben éppen Newzealandban tartózkodott, amikor meghallotta, hogy a híres délsarki kutató, Scott megbízható, bátor matrőzokat toboroz Lytteltonban borgonyzó hajója, a „Terra Nova” számára.

— Nyomban odasiettem — meséli Gerencsér János a kalandos életű tengerész — és fel is fogadtak, Pannel hadnagynál jelentkeztem, aki azt hitte, hogy angol vagyok és így előnyben részesített a kikötőben lézengő facér matrőzokkal szemben.

— Vissza tud emlékezni erre az utra?
— Hogyne! Mintha csak ma látnám! Különböző naplót vezetek és mindent feljegyeztem, ami érdekes történt. Abban mindenki szerette. Együttértett vele a gőzösök is. A „Terra Nova” hatalmas, négyárhócos volt, mikor kifeszítettük a vitorlákat, csak úgy repült a hajó, akár a sirályok.

— Mikor indultak el?
— Pontosan november huszonhatodikán. Az egész város népe ott szorongott a kikötőben. Ünnepléses, megható jelenet volt, a tömeg Scott nevét ordította és a kapitány könnyes szemekkel intett búcsút a fedélzetről.

— Meséljen valamit Scott kapitányról.
— Rendkívüli ember volt. Kevés hozzáfogható férfivel találkoztam az életben. Mindenki szerette. Együttértett vele az egész hajó. A legutolsó kazánfűtő is fel tudta lelkesíteni. Különböző is, amikor a hajóra léptünk, elmagyarázták nekünk az expedíció célját és jelentőségét. Felfedezni a déli sarkot! Valamennyien boldogultunk az örömtől. Akár ingyen is mentünk volna! A kutatás láza átragadt még a hajószakácsra

is. Arról fantáziált, hogy ő fogja leszurni elsőnek az angol lobogót...

Kövér füstfellegetek ereget és csak úgy személyesen ahogy épen eszébe jutnak, szedi elő az emlékeit:

— Az első napok igen válságosak voltak. Zivatar támadt ránk és majd elsüllyedtünk. A víz benyomult a gépházba, a szivattyúk elromlottak, tessék elképzelni: vödörrel meregettük az uszodányi vizet! Egy lovunk megfulladt...

— Ló a hajón?
— Nem is egy! Vagy husz lovat, kutyákat és rengeteg élelmiszert vittünk. Ezek az expedícióhoz kellettek, mert hisz szárazföldön folytatták tovább az utat. De erről majd később. Hogy elmult a veszedelem, derűs napok következtek, nyugodtan vitorláztunk, halásztunk és sohasem unatkoztunk, mert folyton a felfedezés lehetőségeiről fantáziáltunk. A tiszték sokat mulattak rajtunk, ők sokkal magától értetődőbbnek vették az egészet. Scott kapitány sűrűn járt közbénk, érdeklődött a hogylétünk felől és valósággal exkuzálta magát, amiért olyan szűken jutott csak hely. A hajón minden csepp helyet gazdaságosan kellett kihasználni, az állatok, szánok, a felszerelés és az emberek számára. Egy este ép a fedélzeten dolgoztam, amikor valami fehérséget pillantok meg a kék tengeren. „Biztos egy sétáló luxushajó”, — gondoltam, mert olyan elegáns, vakító fehér színe volt. Már épen figyelmeztetni akartam az egyik bajtársamat, amikor megszólalt Pannel hadnagy, aki mellettünk állt látószóval a kezében: „Jéghegy!” Valamennyien odasiettünk. Sokan közülünk, például én is, ekkor láttunk először uszó jéghegyet. Tyűh, az bizony göliatöbb volt a Gellérthegynél is!

— Féltek?
— Mit tagadjam? Igen! Hisz ha egy ilyen jégzórnyeteg nekünk jön, hát palacsintává lapít bennünket! De később aztán már úgy megszoktuk, akár a fókákat, meg a delinákat. Sőt tréfálótunk is, az olyan harminec emeletesekre azt mondtuk fitymálva: „ez egy kölyök-fagyalt, még szopnia kell, hogy nőjjen!”

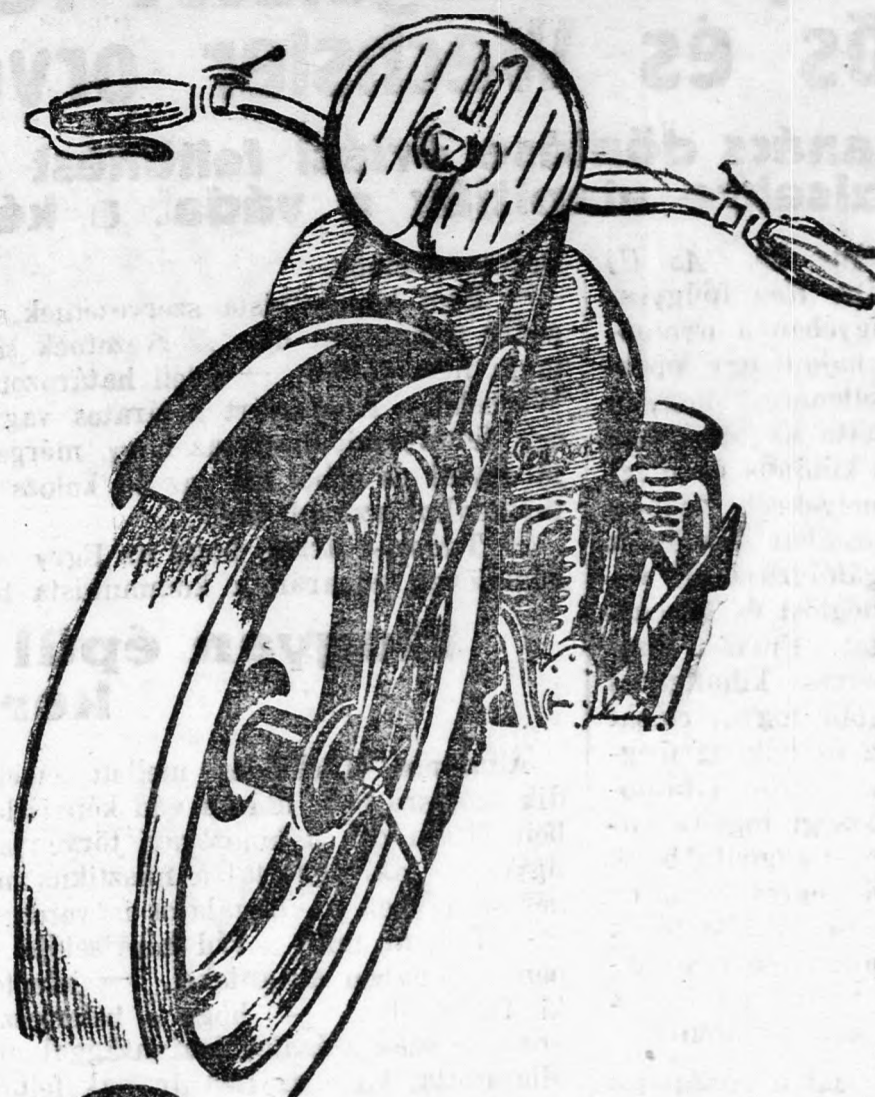
Gyűrött, elsárgult fényképet huz elő a tárcájából. A Terra Nova legénységét ábrázolja, lenn, az alsó sorban, törökösen keresztbeesapott lábakkal ül Gerencsér János. Egy másik kép Scott és tisztjei között ábrázolja. Ugy őrzi ezeket a gyűrött fotografiákat, akár valami ereklyét.

— Jannár végén kötöttünk ki az Evans-fokon, hogy téli szállást keressünk. Itt rengeteg bajunk támadt a pingvinekkel. Ilyen mulatságos állatokat még nem láttam. Egyáltalán nem ismerik a félelmet. Kiváncsian topogtak körülöttünk, sipogtak és lengették kurta szárnyaikat, mintha beszélgetni akarnának. Ha megöltünk egyet, a többiek csudálkozva, kérdő arccal néztek ránk: mi az? Miért bántjátok a testvérünket? A szemükben több értelem látszik, mint sok emberben. Megkezdtek a kirakódást. Sátrát vertünk és egy kis kunyhót építettünk. Az idő is kedvezett.

Aztán egy újfajta betegséggel ismerkedtem meg: a hóvaktsággal. Borzasztó szemfájást kaptam. A csillogó hó elkápráztatott. Sokat kellemetlenkedtek a sirályok, amelyek ezen a vidéken egészen vadak, egyszerűen lecsaptak ránk, akár a esak és belevágták csőrüket a fejünkbe. Ugy kellett hesegetni őket, akár mifelénk nyáron a legyeket. Meleg volt, a jég olvadt és a lovakat állandóan az elsüllyedés veszedelme fenyegette. Mert a hajótól a szárazföldig a befagyott tenger jegén át vezetett csak

A híres motorbiciklik

Erdélyben és Bukovinában a következő helyeken szerezhetők be:

Geugeot

Vezérképviselő:

S. I. M. C. O. Societate Anonima Română
București, Str. Alexandru Lahovari 14.

az út és a jég minduntalan beszakadt az állatok alatt.

— Nem történt szerencsétlenség?
Bólint:

— Mindjárt az elején! A motoros szán elsüllyedt egy farka kutyával együtt. Nyomban lebuhtak a jég alá. Soha többet nem kerültek elő. Az expedíció különben két részre oszlott. A másik csoport a Hut Pointen vert táborát. Itt járt valamikor Shackleton is. A hajdani Discovery-expedíció kunyhójában rendezkedtünk be. Kicsit barakkszerű volt, de barátságos és meleg. Köröskörül gyönyörű panorama! Gözölgő tüzhányók és hóval borított hegyesücsök! A környéken több kirándulást tettünk, egész seereg jégbarlangot „fedeztünk fel”. Ekkor különben is égett bennünk a vágy: felfedezni valamit, mindenáron felfedezők akartunk lenni és Scott sokat maulatott a legénység eszeveszett buzgalmán, amint meglepetések és csodák után szimatoltak. A legnagyobb csalódás akkor ért bennünket, amikor a kirakódás végzetével Scott megköszönte fáradozásunkat és azzal bucsuzott, hogy „a viszontlátásra!”. Hiába könyörögtünk, hajthatatlan maradt, csak a tisztjei maradtak vele, nekünk vissza kellett térni a hajóra, amely aztán január 27-én felszedte a borgonyt és visszaindult Lytteltonba.

Még most is elszorítja szívét ez a régi fájdalom.

— Képzelve: visszatérni, amikor pedig már olyan közel voltunk a déli sarkhoz és a dicsőséghez! Scott sorra lekezelte velünk, Pannel hadnagy filmfelvételeket készített rólunk, szerény bucsulakomát rendeztünk, aztán: agyó!

A világhíró tengerész most elvonultan él egy baranyai községben, kis földje, háza van, nőtlen, időnként felruccan Pestre szórakozni, végigpropellerezik a Dunán, de a tenger már nem vonzza. Megelégette a kalandokat, veszedelmeket. Pihen, akár a nyugdíjas tanítók és állami tisztviselők.

— Rá két évre tudtam meg — foly-

- ARAD:**
„Motorica”
- BAIA-MARE:**
Weisz Mór.
- BRASOV:**
R. Speil.
- Cluj:** „Elbe”, Str. Memorandului.
- Cernauti:** „Auto-Scia”, Leo Schneberg, Str. I. C. Brătianu 2.
- Jimbolia:** Ioan Pataky.
- Lugej:** Bruder Auto-Garage, Str. Reg. Ferdinand.
- Medias:** Heinrich Conner.
- Oravita:** Eugen Hamburger.
- Reghinul-Săseac:** Martin Thiel.
- Satu-Mare:** Josef Melchner & Co.
- Sf. Gheorghe:** Arpad Hutera.
- Sibiu:** A. Babos.
- Sighisora:** „Sanitaria”.
- Tg.-Mures:** „Auto-Sport”

— az expedíció szörnyű végét. Hegy Scott és legjobb tisztjei, amikor visszafelé jöttek, odaveszték a jégmögön. A Déli sarkot elérték, a föld leg-délőbb pontján jártak, de az életükkel fizettek ezért az utért...

— Nem lenne kedve még egyszer felkerelkedni?

Csendesen rázza a fejét, akár az óringa:

— Nem. Minek? Hisz már minden fel van fedezve. De tudja, csak egyet restellek. Hogy még sohasem ültem repülőgépen! Valahogy nem adódott rá alkalmam. Lám Byrdnek mennyivel könnyebb dolga volt, pár órással repüléssel körüljárta azt a helyet, amit Scott két évi szenvedéssel tudott csak megközelíteni. Gyönyörű dolog ez, uram. És — itt lelkesülten kapaszkodott a karomba — ha majd elindulnak egy másik bolygóra — a földön már ugy sinek mit felfedezni! — ha majd expedíciót toboroznak a Holdra, vagy a Marsra, vagy ki valahová innen a földről, akkor én is jelentkezem abba a rakéta-repülőgépbe! Mert hisz ahogy ma mennek a dolgok, amilyen tempóban találunk fel ezer új csodát, ez egyáltalán nem lehet messze. És még egy vágyam van: átrepülni a Zeppelinrel Amerikába! Levelet írtam Eckenernek, akit megkerestem, vigyen magával júniusban. Még nem válaszolt...

Férfi kalapokat
fest, tisztít,
formál és vasal
FEHÉR
Strada Memorandului (volt
Unió-u.) 21. Redout.

Értesítés!
Megnyílt Bucureștiben, a főváros központjában a
„Hotel Venetia”
Str. Pictor Grigorescu 12. szám.
(Az Athene Palace-al szemben.)
100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.
Tisztelettel
„Venetia-szálloda” vezetősége
MO SESCO tulajdonos.

Vasár...
— Kio...
jat. New...
egyetem...
újságírói...
szer, ma...
alapított...
akik leg...
hírszolgá...
száz doll...
újságíró...
párisi te...
munkatár...
káni háb...
jében a...
sitói mu...
a Newyo...
voil és...
juntalmaz...
irodalmi...
rendelet...
kioszást...

S...
S...
C...
Női...
Ter...

— Bic...
Elsőrang...
ajánlva...
megbete...
hajóknál...
és széna...
és inhal...
fürdőbve...
tás köny...
Vasut, p...
Bicsad, j...

— Me...
pestről je...
élet egy...
Wolfner...
nap, 65...
meghalt...
legnyo...
vojt.

— Gid...
certje. E...
vári róm...
termében...
vü, fiata...
keretében...
lozsvári...
során Ca...
temps, R...
bay műv...
koncertje...
tenek.

Egy...
a sz...

Mind...
későbbi...
szeműve...
dítsanak...
lasztotta...
jük — p...
keretet k...
Amily...
az tívege...
azoknak...
preciz ra...
nek, hogy...
lassza m...
fejalkat...
Ezen...
Kolozsvá...
látszere...
vált ren...
darab —...
get cégie...
duló def...
díjtalan...
vállal...
Azon...
gens köz...
meri és...
Kul...
Cfuj, e...

Kiosztották a Pulitzer újságíró díjat. Newyorkból jelentik: A Columbia egyetemén ezidén osztották ki először az újságírói díjat, amelyet Josef C. Pulitzer, magyarországi származású zsidó alapított olyan újságírók támogatására, akik legeredményesebben dolgoztak a hírszolgálat terén. A díjat, amely öt száz dollárból áll, ezúttal Paul Mowrer újságíró kapta a Chicago Daily News párisi tudósítója. Mowrer husz év óta munkatársa ennek a lapnak és a balkáni háború, valamint a világháború idejében a hadszíntéren fejtett ki haditudósítói munkásságát. Az alapító Pulitzer a Newyorker Staatszeitung tulajdonosa volt és nemcsak zsurnalisztai működést tartalmazó alapítványokat tett, hanem irodalmi díjakat is, amik azonban a végrendelet értelmében eddig nem kerültek kiosztásra.

STADION Sportszaküzlet

CLUJ, Calea Victoriei 1.

Női gummiharisnyák
Tennis, Football, Cserkész-felszerelések, Rakett-javitó műhely.

Bicsad fürdő nyitva június 1-től. Elsőrangú orvosi szaktekintélyektől ajánlva a gyomor, bél, gége hurutos megbetegedése, gyomorfekély, vese stb. bajoknál. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz gyógyfürdő és inhalatórium. Strandfürdő. Állandó fürdőorvos. Napi pensió 240 L-től. Diétás konyha. Gyógy- és zenedíj nincs! Vasút, posta, távirat helyben. — Baile Bicsad, jud. Satmar.

Meghalt Wolfner Tivadar. Budapestről jelentik: A régi magyar politikai élet egyik közismert egyénisége: báró Wolfner Tivadar, volt képviselő, tegnap, 65 éves korában, Badenbadenben meghalt. Wolfner Tivadar Budapest legnagyobb bányarának a tulajdonosa volt.

Gidály Kálmán önálló hegedűkoncertje. E hó 25-én este 9 órakor a kolozsvári római katolikus gimnázium dísztermében Gidály Kálmán, az ismert nevű, fiatal hegedűművész önálló koncert keretében mutatkozik be a műértő kolozsvári közönség előtt. A koncert műsorán Caesár Franck, Beethoven, Vieuxtemps, Ravel, Rimsky-Korsakoff, Hubay művei szerepelnek. A fiatal művész koncertje elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, költönös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjelükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklásszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejalkat és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegezett, legrégebbi szaklásszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégegyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felfismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátyás Fia
szaklásszerész
Cluj, Calea Victoriei 12. szám.
Alapítási év 1864

Gumioldatba merített Pneu.

A FIRESTONE pneu merített gummi-system ösztulajdonsága a Firestone-laboratórium tudományos kutatásának az eredménye, ennél fogva a modern autóturánál a legnagyobb ellenálló-képessége — minden elképzelhető pneuroncsaló tényezővel szemben — elérhető.

A jelenlegi kísérletek mezők és országutak tartóssági versenyén, személy és teherkocsi-pneuknál a távversenyt a Firestone-pneu nyerte meg.

Az elért eredmény a világ előtt azon tényt erősíti meg, hogy ez a kitűnő pneu a legnagyobb kilométerteljesítményt nyújtja az ön pénzéért!

Firestone

Borzalmas vihar pusztított egy magyarországi községben. Budapestről jelentik: A tolnamegyei Ozoráról borzalmas felhőszakadás híre érkezik. Csütörtök délután a hirtelen jött felhőszakadás következtében olyan óriási víz-tömeg zuhant rövid percek alatt a falura, hogy elárasztotta az utcákat, a házakat és a gazdasági épületeket. Az emberek a legnagyobb pánikban menekültek ki a lakásaikból és háztetőkre, fákra, távirópróznákra másztak fel. A katasztrófának így is több halottja van. Tömegesen pusztított el az állatok és a gyorsan jött vihartömeg nagy pusztítást végzett a fajú épületeiben is. Az első pillanatban mentésre nem is lehetett gondolni. Később mentőbizottság alakult a veszélyben lévők segítségére s a megye székhelyéről, Szekszárdról is segítségbizottságot küldtek ki. A kárt még nem lehet felbecsülni, de jövel túl haladja a fejmillió pengőt.

Bedeus Zsebmeneftrend átmeneti nyári kiadása május 20-án jelenik meg.

Adomány az Újságírónyugdíjintézménynek. Dr. Klein Deszö a kisebbségi újságírószervezet tagja, a Nagyváradon megjelenő Pénzvilág 5. hetilap szerkesztője, a mai napon 5000 (ötezer) lejű adományozott a kisebbségi Újságírószervezet nyugdíj- és szanatórium alapja javára. A nemescélú adományt az elnökség ezúton is köszönettel nyugtázza.

A »Garabonciás« május 15-iki számanak szenzációi: Politikai karikatúra a fascistákról. Mórész Zsigmond-paródia (Muzikfrász). Nyirö József irodalmi tréfái. Indig Ötödi pesti anekdotái. Salamon László szellemes konferansza. Friss rádióhírek. Böcs Nathán és Emáneczky Pálné véleményei az aktuális eseményekről. Az eredeti gazdag vicccanyag, művészeti rajzok, viccepályázat stb. párhuzamos mulatságossá és élvezetessé teszik Erdély egyetlen nívós viccelapját. A »Garabonciás«-ra előfizetni a kiadóban (Str. Saguna 8, Cluj) posta útján is. Félévre 80 lej, egész évre 140 lej. Példányonként 6 lejért mindenjűt kapható.

Az Italia ballonosportjának felkutatására küldött expedíciónak tudományos feladatai is vannak. Milanóból jelelik: Az Italia ballonosportjának felkutatására utba indított északsarki expedíciónak legyűjtött tudományos feladatai is vannak. Az expedíció vizsgáló tárgyává teszi a meteorológiai viszonyokat a sarkkör különböző pontjain és ki fogja próbálni a földmágnességnek a rövid rádióhullámokra gyakorolt hatását. Az expedíció már elindult Bergenből hánnavadászhajón a sarkvidék feje.

... minden várakozást kielégít a Lantos Magazin vasárnap megjelent 2-ik száma. Kérjen prospektust az Uj Kelet könyvosztályától. Kvár. Minden éves előfizető díjtalan fényképezőgépet kap.

Fellázták a jóval baptista egyetem hallgatói, mert 60 éves dékánjukat légyontan kapták. Newyorkból jelentik: A jóval Des Moines baptista egyetemén súlyos kimeneteli diákzavargás történt. Az egyetem hallgatói dr. Shields nevű, 60 éves dékánjukat titkárnőjével légyontan kapták egy szállodában. A szigorúan erkölcsös szellemben nevelt hallgatók ezen annyira felháborodtak, hogy jildözöbe vették a szerelmes párt, akiknek azonban sikerült egerutát nyerni. Ezután a diákok csapata az egyetemhez vonult, a befört ablakokon keresztül az épületbe hatoltak és az egyetem egész berendezését darabokra zúzták. A diákság pressziójára az egész tanári kart el kellett csapni, mert bebizonyult, hogy újabb az egyetem fundamentális vallásos szellemétől eltérően, a modern vallásos irányok szolgálatába szegődtek.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, vesoványodás, sápaatlóság, mirigybetegségek, bőrkütfések, kelések, funikulusok esetében a természetes »Ferenc József« keserűvizű szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérfélfia meggyőződött arról, hogy a vajdai Ferenc József viz hatása mindig kitűnően beválik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Titokzalos körülmények között halt meg Budapest tisztifőügyésze. Budapestről jelentik: Szabó Imre dr. tisztifőügyészt legnap este 8 órakor titokzatos körülmények között találta holtan hivatalos szobájában a városbáza portása. A portásnak egy eddig ismeretlen ember a városból telefonálta, hogy a főügyész rosszul van és menjen föl hozzá. A portás fölrohant a szobájába ahol Szabó Imre dr. holtan találta. Az eset nagy megröbbsenést keltett az épen ülésező városi tanácsban. A rendőrség azonnal szigorú nyomozást indított meg az ügyben. Szabó Imre dr. 53 éves volt.

A Daily Mail a bécsi kommunista letartóztatásokról. Londonból jelentik: A Daily Mail a magyar kommunisták bécsi letartóztatásával kapcsolatban írt cikkében azt alapítja meg, hogy amint a közelmúlt eseményeiből kitűnik, Moszkva Bécsét választotta közép- és nyugateurópai akciói kiinduló pontjául.

Miért kinlódik
felesleges zsrirteggel, amely nem csak nem szép, hanem ártalmas is. A háj renyhé vérkeringés következtében képződik, — tehát szabályozni kell a vérgeringést. Ezt elvégzi a **Punkt-Roller**, mely eltávolítja a felesleges hájat a nyakról, vállról, lábról, bokáról, hasról, combról, csipőről. Bámula-tos hatás. Orvosilag ajánlva, de ügyeljen a »Punkt-Roller« névre és a »Pont a homlok« védjegyre, mert hamisítványok vannak forgalomban. Egy készü-lék »Punkt-Roller« ára Lei 825. Egy készü-lék »Punkt-Roller« dupla Lei 1000. — Kapható minden szaküzletben és **Krafft & Horberih** cégnél Braşov 127.

Közgazdaság

Malomkoncentrációval remélik megoldani a súlyos gazdasági krízist a bánáti és erdélyi malmosok

Prohászka Ede, a Temesvári Malmalom vezérigazgatója nyilatkozik a malomiparról és azokról az indokokról, amelyek megérlelték a koncentráció gondolatát

(Timisoara-Temesvár, május 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi két-három esztendőben a malomipar helyzete Romániában, az ugynevezett első helyen szereplő agrárállamban válságra fordult. A válság okait a minisztériumokban, de magában, az illetékes szakkörökben is különböző időleges motívumokkal próbálták magyarázni, holott a baj már éveket ezelőtt sokkal komolyabb volt semhogyan ennek a komoly gazdasági iparágak talpraállítását a sorsra és ennélfogva a bizonytalanságokra lehetett volna bízni.

A malomipar talán egyedül bírta ki a leghosszabb ideig a ráknehézedező gazdaság nyomorának terheit. Az utóbbi két évben, de különösen az elmúlt esztendőben majdnem 99 százalékkal a bel- és leggazdagabb iparága is megropogott. Elvesztette rövid egy-két év leforgása alatt külföldi piacát és ennek következtében majdnem a 9 százalékkal a bel- és külföldi hitelét, majd bekövetkezett minden rentabilitás nélkül a fejletlen gazdaságos, a tulprodukción, némiképp investálás abban a reményben, hogy ez meg segíthet, — holott ez már a kétségbeesést, az utolsó számszám után kapzkodást jelentette.

A malomipar helyzete tehát röviden felvázolva ilyen képet mutat. A napokban azonban varázslatos olyasvalami történt a Bánátián tehát nyilvánvaló, az első helyen szereplő mezőgazdasági és malomiparban, ami méltán a gazdasági körök legnagyobb érdeklődésére tarthat számot. Arról van ugyanis szó, hogy a Bánáti vezető malmosai összeültek tanácskoznival szakmabeli kérdéseiket illetően, amely alkalmával igen szomorú megállapításokra jutottak, de amely megállapítások épen a tizenkettődik órában arra inspirálták az illetékeseket, hogy sürgős megoldás felé vezessenek együttes erővel a rájuk nehezedező válságot. Ebben az új, felismert helyzetben már hetek óta komoly tárgyalások folytak az illetékes körökben egy ugynevezett malomkoncentráció létrehozása kérdésében. A szóbanforgó nagyszabású terv a koncentráció keretében — egyelőre — az összes bánáti malmosokat akarja megszervezni a közös érdekek és szempontok megvédésére, valamint egy olyan platformnak a megteremtésére, amely együttes erővel át tudná menteni a malmosokat a mai helyzetből egy tisztább gazdasági atmoszférába. A grandiózus tervezetben az összes tekintélyes bánáti malmosok dolgoznak akik közül különösen a Prohászka Testvérek csoportját, továbbá a Béga Gözmalom igazgatóit: Körper Mór és Basch Gusztávot, Reiteréket, továbbá a fiatal generációt képviselő malmosok közül Löbl Henrik és Grósz Imre igazgatókat kell kiemelni. Egyébként az egész Bánáti gazdasági életét foglalkoztató koncentrációs terv kérdésében a napokban felkerestük

Prohászka Edét, a Temesvári Malmalom vezérigazgatóját, aki különben is a szóbanforgó terv egyik életrehívója és akitől erre a nagyfontosságú küszöbön álló gazdasági tranzakcióra vonatkozólag a következő általános érdeklődésre számotartó információkat kaptunk.

— A mi vállalkozunkon belül már régen foglalkozunk ezzel a koncentrációs tervvel, amely ugyanis azt célozza, hogy ama még széttagolt malmi erőket a közös érdekek, helyesebben ma már a létbiztosítására és megvédésére összekovácsoljuk egy bizonyos szerv keretében. Ez a szerv a malomkoncentráció volna, amely azon alapulna, hogy Temesvár székhellyel felállítanánk egy központi eladás és beszerzési irodát, amely ilyenformán egyrészt irányítaná mindegyikünk helyett a mezőgazdasági piacot; másrészt — és ez a legfontosabb — szabályozná a malomipar életét. A koncentrációban tömörülő malmosok ugyan is belépésükkel egyidejűleg magukra bizonyos kötelezettségeket vállalnak a jövőre nézve. Számolnók kell ezzel az új helyzettel, amelyet a koncentráció révén hívunk életre, de amely alapjában a malomipar hathatós védelmére kíván szolgálni.

— A mai körülmények között ugyanis teljesen lehetetlen tovább bármilyen terméket a malomipar terén. 1920 óta egymásra épültek az új malmosok a Bánátián az akkori konjunktúra eredményeképpen. A megnövekedett számú malmosoknak 1925-ig, amíg a lisztexport virágzott nálunk, addig volt mit csinálniuk a régi és az új malmosok is. Amde 1925 óta a helyzet teljesen megváltozott, mennyiben a román buza kiszorult a külföldről, elvesztette lassan a cseh-szlovák, majd az osztrák piacot is s így a belföldi fogyasztásra szorultunk főképpen. Természetes, hogy ilyen körülmények között itt, a belföldön óriási konkurrenciát ütötte fel a fejét, ami keréketörte ennek az iparágak a további fejlődését, sőt egzisztenciális kérdéseket is kezdett veszélyeztetni. Ma tehát, amikor már itt tartunk nem nézhetjük tovább is tétlenül iparunknak a tönk felé sodródását. Tenni kell valamit, ami meg állítja a pusztítási folyamatot és nekem az az érzésem, hogy ezzel a koncentrációs tervvel meg is találtunk a megfelelő eszközöket.

— A piacot szabályozni kell, normalizálni kell a termelést is, mert kibírhatatlan továbbra is az, hogy naponta a körülbelül 80—90-re rugó bánáti malmosok 150—160 vagon orleményt termeljenek amikor valójában, a napi szükséglet a mai körülmények között nem több 60, a legjobb esetben 70 vagonnál. Egy ilyen felesleges tulprodukción nem lehet egészséges sem a malomipar, de sem a földműves nép szempontjából. Normalizálni kell a viszonyokat a felállítandó központi iroda révén olyanfor-

„PRIETENII MAREI“

(A tenger barátai) — Turisztikai hivatal

Nyári tábor a tengerparton
TECHIRGCHIOI - EFORIE-nál
Nyitva a folyó éven június 1-étől szeptember 1-ig két egyenként 30 napos sorozatban. Modernül, kitűnően felszerelve áll rendelkezésére minden kül- és belföldi érdeklődőnek.

Tengeri fürdő. Iszapfürdő. Speciális fürdők
Tiszta és ragálymentes medencék.
„Canadian” típusú sátrak duplafedélvel 2, ille-
őleg négy személyre, elektromos világítással
és minden elképzelhető komforttal ellátva.
Teljesen újjászervezett konyha. Kitűnő szakács,
Elsőrangú ételek naponként 4-szeri étkezéssel
lvóvíz. Büfé. Bazár. Allandó orvosi inspekción
Testedző gyakorlatok a I. N. E. F. abszolven-
venseinek vezetésével. Sportpályák és port-
felszerelések.

Mozi. Rádió. Kirándulások. Különböző szórakozások.

Mindössze 185 vagy 200 lejért naponta, mindenki eltölthet egy hónapot a tengeren, kurát vehet és gyönyörködhet a legmegkapóbb természeti szépségekben, ha résztvesz az O. C. T. táborában a legjobb és legelőnyösebb feltételek mellett.

A beiratkozások az O. C. T. székhelyén, 9 órától 12-ig, délután 3-tól 4-ig, a Str. Scăriătescu 49. szám alatt Bucurestiben eszközölhetők.

A leány és fiúiskolák részére speciális sorozatok juttatás és augusztusban. A tábort hivatalosan elismerte a közoktatásügyi minisztérium 21187/928 és a belügyminisztérium 8840/928. sz. rendeletével.

Kérjen információkat és prospektust az O. C. T. irodájától.

mán, hogy minden a koncentráció kötelekbe tartozó malom egy bizonyos időtartam, illetőleg augusztus—áprilisi időközti termelt orleménymennyiségének megfelelően százalékos kontingenst kapjon a termelést és eladást illetően a jövőre nézve.

— És egy ilyen egyesülés révén remélhető, hogy sikeresen lehetséges lesz felvenni a versenyt a külföldi piac viszszerzésére is. Mert a román buza minőségileg olyan, hogy ügyes politika mellett újból vezető szerephez juthat. A kormányköröket is külön belátásra fogjuk bírni egy ilyen impozáns egyesülés következtében. Hiszen ilyenformán meg fog szünni az a lehetetlen helyzet, hogy az egyik malmos saját érdekei szemellett tartása mellett egy bizonyos szakmai kérdésben prora fogja kérni a minisztériumot, míg ezzel szemben a másik kontrára fogja intervenciójával buzdítani. Természetesen, sem a gabona-termelők, sem a fogyasztók, illetőleg a lisztkereskedők érdekei sincsenek ve-

szélyeztetve ezzel a koncentrációval, mert ez esetben nem az ő rovására kíván senki sem spekulálni, hanem egyes-egyedül a rettentő válságot valami utomodon levezetni.

— Befelezésül megjegyezni kívánom, hogy a koncentrációs gondolat ma már olyan stádiumban van, hogy komolyan tárgyalunk az erdélyiekkel is a tömörülés kérdésében. Egy-két hét kérdése az egész és akkor minden valószínűség szerint ez a nagyszabású terv a megvalósulás stádiumába fog jutni.

A nagyérdemű nyilatkozat eddig szól. Ujabb információink szerint ebben a koncentrációs ügyben a jövő héten a már megválasztott előkészítőbizottság össze fog ülni az eddigi előkészítő eredmények rezmálására, valamint ugyanekkor, az általános optimista hangulat után itélve, már módjában lesz ennek a bizottságnak megállapítani az alakuló gyűlés dátumát

Fried Miksa

Uj bank alakult Marosvásárhelyen

Marosvásárhelyről jelentik. Az ipari és kereskedelmi minisztérium 5010/1927 számú engedélye alapján Marosvásárhely székhellyel megalakult a „Marosvásárhelyi Általános Kereskedelmi Bank Részvénytársaság” hatmillió lej teljesen befizetett alaptőkével. A bank ez év június 11-ik napján kezd meg működését a Piata Regele Ferdinand (Fötér) 20 szám alatt. Az új pénzintézet a bank-szakma minden ágát fogja kultiválni. Az új bank igazgatóságának tagjai: Rosenfeld Jenő elnök, marosvásárhelyi textil és szövőfonal nagykereskedő, a Kereskedő Társulat alelnöke, Sándor Mór fűszer és gyarmataru nagykereskedő, a Sándor Mór és társai cég tagja, Rosenfeld A. József háztulajdonos nagykereskedő, Ellek Gyula (Reghi) textilnagykereskedő, háztulajdonos, Deutsch Vilmos nagykereskedő, a Deutsch és Braun cég beltagja és Révész Ernő háztulajdonos, könyvkereskedő és nyomdatulajdonos. A felügyelő bizottság tagjai: Mihály Gergely kereskedő (Karcfalva), dr. Halimann József főorvos és

Braun Izor nagykereskedő, a Deutsch és Braun cég beltagja. A Marosvásárhelyi Általános Kereskedelmi Bank részvénytársaság igazgatója Wégnér Kálmán, a Marosvásárhelyi Leszámitoló Bank volt cégvezetője.

Vajkiviteli vámok Lengyelországban.
A lengyel minisztertanács gazdasági bizottsága elhatározta, hogy vajra 100 kgram brutto súly szerint 600 zloty kivitelit vámot vezet be, de a szakintézmények által kiadott bizonylatok alapján exportált vajat mentesítik a kivitelit vámolól.

Özv. Friedmann Mari

ingatlan forgalmi irodája, foglalkozik lakások, házak, üzleti helyiségek, gazdasági és gyári telkek bérbeadásának, birtokeladás és vételének közvetítésével. Telef. 45. Braşov, Vár-ucca 47.

Hirdessen az Uj Keletben

Rudkowski Ferenc

réz, fémáru- és gépgyár, kazánkovácsműhely és öntöde Arad, Str. V. Babes 22. Alapított 1888. évben.

V. Halja: Bor és gyümölcs lepároló apparátok készítését, magasfokú 90—96° párlatra való kitűnően bevált szakszerű átalakítását és javítását garancia mellett.

Gyárt: Szeszgyárt, élesztő, vegyi-, cukorka-, festő- és keményítőgyári berendezéseket, ezeknek javítását és átalakítását. Költségvetéssel, évtizedes gyakorlaton alapuló szakszerű felvilágosítással és helyszíni munkálatok elvégzésére elsőrendű szerelőkkel szívesen szolgál.

Nyersolaj (pacura) tüzeléseket

kazánokhoz, kemencékhez, központi fűtésekhöz füst és korommentes üzemmel, a megtakarítás garantálásával készít:

Markó V. okl. gépészmérnök, fűtés-technikus

Cluj, Str. N. Iorga 11. Telefon 453.

Bées, ról. be Fordak annak mely na kapuján számban üzemnél. ban és h rül el. E nők — m keszesked rikából tusokkal a fordiz

Vagy m gőgőiaja Henry F ja megle natig, a jára Fe non, ami ban.

Szédül kész autó végtelen minden kül. A lebegnek rozópt pá körhinta vonulnak kji kerit kusznak garak, a munkásna ideje van

vögöböl torra ap sät már üéseket vabb, egy hét órán (félórás e ugyan sz zeljük el egyet se fölyton e kell évé mialaft e lyó szala fajta lusa munkás göből le alati el h el hanem entirozza futballt j

A veti szer van mi tulaj azok az Ford a n mat: tize csak tijn kívül ole tizezer a gyorsabb tös fonál kalkuláci kalis trö

T ezi

800 Gyártm ben me „TA

Telefon 4-82 k de es tá jel

800 Gyártm ben me „TA

Mozgófényképen mutatják be a Ford-gyár működését

Bécs, május 18. mindenütt „fordizmus”-ról beszélnek. A hődolat nemcsak a Fordokéi imponzásságának szól, hanem annak a grandiózus üzemvezetésnek, mely naponta tízezer új autót gurít ki „kapuján.” Ha ugyan a kapu szót egyes számban lehet még használni egy ipari üzemnél, mely hét kilométer hosszúságban és három kilométer szélességben terül el. Ez a film, melyet egy német mérnök — mondjuk Brühl-er, a nevéért nem kezeskedem, elfelejtettem — hozott Amerikából és amelyet nyugtlen, széles gesztusokkal bekonferál nekünk, ez a film a fordizmus diadalmenege harsogó gépezetével és paltogó munkaritmusával. Vagy mondjuk, a Ford autók emberi gőzöztetése kezdve a nyersanyagától, melyet Henry Ford hatalmas szellemi potenciája megterméknycit egész addig a pillanatig, amíg az új autó kigurul próbautójára, Ford ő maga is ott látható a vásznon, amint zsebkendőjét kimossa a pátkában.

Szédülünk! Hiszen van miért. Félig kész autókerek gurulnak el mellettünk végtelen sorban, teljesen szabadon, minden látható emberi hozzájárulás nélkül. A levegőben, fenn gépalkatrészek lebegnek ereszkednek le, keringnek határozott pályákon, mint rengeteg surranó körhintá. A kerek szíjot nélkül föl-vonulnak, a géprészek fenn szünet nélkül keringenek. Autó-motorok ezrei kusznak lassan elénk, mint óriási bogarak, a „végtelenül folyó szalag”-on. A munkásnak ott az előtérben csak annyi ideje van, hogy egy gépalkatrészt a levegőből leemeljen, az elébe kuszó motorra apjakálja — a csavarmegszorítását már a szomszédja végzi, a kalapács ütéseket a harmadik méri rá. És így tovább, egyenletes, gyors tempóban, mely hét órán keresztül nem ismer szünetet (félóra ebédidő kivétel). Az ember csak ugyan szédül a gépkaleidoszkoptól. Képzeljük el: a kerek folyton érkeznek és egyet sem szabad kihagyni, a motorok folyton esusznak és a munkásnak azalat kell elvégezni rajta a kijelölt munkát, mielőtt előtte elhalad. A „végtelenül folyó szalag”-diktálja a tempót. Magunk látja lusta európai úgy érzi, hogy annak a munkásnak, aki az egyik kézzel a levegőből leemeli a kerek-ágyat rövid idő alatt el kell pusztulnia. De nem pusztul el hanem (ahogy az előadó tréfásan poentirozza — igazi amerikai tempóval) futballt játszik a szünetekben.

A vetített képek tarkaságában rendszer van: jól leolvashatjuk rólok hogy mi tulajdonképpen a „fordizmus”, mik azok az eszközök, módszerek, melyekkel Ford a napi produkció fantasztikus számát tízezer automobil eléri. Ehhez nem csak tíjemenyes gyorsan, hanem rendkívül olcsón is kell dolgozni, hiszen a tízezer autót el is kell helyezni. Még gyorsabban és még olcsóbban: ez a két-tős fonál rohan végig Ford tervein és kalkulációján, Ford a legnagyobb vertikális tröszt létrehozója, Ford semmit

sem vásárol, mindent maga termel. Saját szénbányái vannak. A kép mutatja: eziklányi hasábkban robbantják ki munkások a szükséges szénmennyiséget. Majd fenyegetően lövel fel a kohók füstje, melyek a Ford-bányák érceit dolgozzák fel. Már rohog a szén Ford saját vasútján. Akövetkező képen Ford erdeit látjuk. Giganikus fűrész pár perc alatt kivág egy hatalmas törzset. Traktorok gyerekkönnyűséggel szállítják a hasábkokat.

Ford a nyersanyagától kezdve mindent maga termel: ez az első tényező a gyorsan és olcsón versenyében. De maga a gyár is jzemen miben különbözik a régi vágású üzemektől? Elsősorban Ford semmit sem szállít egyik helyről a másikra drága emberi erővel. Vonatok, traktorok, a a magashan csodásan megkonstruált daruk végzik el a szállítómunkát, lefelé maga a nehézségekről (a tárgyak „szabadon” ereszkednek le a magasból ferde síkokon). A „régie” munkás görnyedt és lámolygott a rárakott teher alatt, melyet — mondjuk — a negyedik emeletre cipelt fel a rozoga falépcsőn. Ellentétben a régi jzemberendezésekkel, ahol az egyféle megmunkáló gépek egy helyiségben voltak felállítva, Fordnál

Dietikus étterem

Oradea, Str. Josif Valea (Nagy Sándor u.) 3.

uj helyiségei megnyitak

Vegetáriánus konyha. — Kiváló, könnyű ételek. Preciz kiszolgálás, olcsó árak! Utazóknak 10% engedmény.

a különböző fokozat gépei egymást követik, vagyis a termék a szó szoros értelmében az egyik géptől a másikhoz való mozgás közben tökélesedik, készül el. Nemesak a szállításban, hanem mindegyik ember helyett géppel dolgoztat Ford, ahol csak lehet.

De ha már munkást vesz igénybe Ford, a munkás akkor is csak egyet huz a csavaron, tehát egy, vagy kevésszámú mechanikus mozdulatot végez. A gép Fordnál zseni, mely a legkomplikáltabb folyamatokat végzi el. Az ember ellenben mechanikus gyorsgép, melynek nemhogy

gondolkodni nincs ideje, de a beidegzett mozdulatait másként elrendezni sincs. Mert a „végtelenül folyó szalag” folyton hozza a munkaanyagot és elbocsátja nák azt a munkást, aki mellett egy darab is megmunkálatlanul elhaladna és ezzel megbontaná az óriás, precíziós óra szerkezetű üzemot.

Ez a módja annak, hogy Ford olyan közönséges használati cikké tette az autót, hogy az előkelő ember ott kénytelen már gyalog járni.

Megkezdték a minisztériumok szin-kuristáinak leépítését

Óriási riadalmat keltett a minisztériumokban a pénzügyminiszter rendelete. Allítólag 70-80 ezer tisztviselő huz fizetést a bukaresti minisztériumoktól

(Bucuresti-Bukarest, május 18. Az Uj Kelet tudósítójától). A költségvetés redukálásával kapcsolatban, amelyről az Uj Kelet már beszámolt, Popovici Mihai pénzügyminiszter körlevelet intézett az összes minisztériumokhoz, amelyben kéri, hogy ezek a legsürgősebb időn belül terjesszék be a pénzügyminisztériumhoz a minisztériumokban alkalmazot

tisztviselők listáját. A körrendelet kéri a tisztviselők kvalifikációjának és szolgálati idejének feltüntetését is.

A pénzügyminiszter körlevele nagy riadalmat keltett a minisztériumi tisztviselők között. Közismert dolog ugyanis hogy a minisztériumok tömve vannak sine curas napidijasokkal és olyan tisztviselőkkel, akiket politikai összekötteté-

sek juttattak pozíciójukhoz és akik abszolúte feleslegesek. Hír szerint a bukaresti minisztériumokból nem kevesebb, mint 70-80 ezer tisztviselő huz különböző címen fizetést. A takarékoságra kényszerült kormány most e fantasztikus számot jelentékenyen redukálni akarja.

A bukaresti nagybankok felemelték két százalékkal a kamatot

A Banca Nationala kamatlábemelésének első hatása. Charles Rist Bratianu Vintila előtt tiltakozott a „Viitorul”-nak ellene irányuló támadása ellen

(Bucuresti-Bukarest, május 18. Az Uj Kelet tudósítójától). A fővárosi nagybankok vezetői tegnap este értekezletet tartottak, amelyen a Banca Nationala kamatlábemelésével foglalkoztak. A nagybankok vezetői elhatározták, hogy a Banca Nationalával szemben csak 2 százalékkal emelik a kihelyezési hitel kamatlábát. A nagybankok vezetői elégedettségüknek adtak kifejezést a viszleszámítolási hitel ily nagymértékű megdrágítása fölött. Az értekezleten általában az a vélemény alakult ki, hogy a bankok nem tehetők ki annak, hogy bizonyos politikai érdekekből kiinduló manőverek áldozatai legyenek. Az értekezlet foglalkozott ezután Charles Ristnek, a stabilizáció francia kormánybiztosának azzal az állítólagos kijelentésével: is, hogy a viszleszámítolási hitel emelése azért vált szükségessé, hogy a bankok ne teljesíthessenek olyan köny-

nyen külföldi kifizetéseket mert a pénz ily módon külföldre kerül, ez viszont visszahat a lej árfolyamának alakulására. Az értekezlet tiltakozását fejezte ki az ellen hogy egyszerű és a piac helyzetéből adódó üzleti műveletekben haza fiatlan tendenciákat lássanak és hangsúlyozta azt, hogy a nagybankok távol állnak attól, hogy a lej ellen manőverezzenek.

Rist egyébként tegnap délután hosszabb látogatást tett Bratianu Vintilánál. A látogatásra az adott alkalmat, hogy Bratianu Vintila a Viitorulban a Banca Nationala kamatlábemelésével kapcsolatban megtámadta Charles Ristet is, azt állítva hogy „ugy látszik, a Banca Nationalánál működő új emberek nem igen ismerik az ország reális helyzetét”. Ugyanebben a cikkben a Viitorul azt állította hogy a kormány pénzügyi politikája folytán a stabilizáció sikere veszélyeztetve van. Rist, aki-

nek az országba való jövetelét tudva-levőleg éppen Bratianu Vintila készítette elő a kölcsöntárgyalások során, arra kérte a liberális párt vezérét, hogy oda-hogy a Viitorulban hasonló természetű alarmirozó cikkeket a jövőben ne jelenjenek meg. Rist kifejtette Bratianu Vintilának, hogy éppen a kormány által tett intézkedések következtében a stabilizáció sikere abszolút biztos.

Politikai körökben a Rist-Bratianu találkozást élénken kommentálják.

Fiatal ügyvéd vagy ügyvédjelölt

perfektül képzett, teljes gyakorlatlall irodámba azonnal beléphet, esetleg betársulhat. Dr. Molnár Gyula ügyvéd Timişoara, I. Str. Dragalina 3.

A CLUJI

Tacamul

ezüstáruanyagban

Teléfono: 4 82-1-1
készült minden darab evő-eszköz és disztárgy ezen gyár-jellet van el-látva.

800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladónknak: „TACAMUL” ezüstárugyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

וייר ערשייניגן אויס עכמעס וילבער: כל קודש חנוכה אונד אנדערע לייבשער, אתרונים העלמער, סענדער-שימסעל אונד זעמליכע די שווערע געגענשטענדער

Koprol

csokoládé'hashajtó'

URODONAL

az ifjuság forrása

Orvosi vélemény:

"A hűgysav bárhol is lépjen fel, nem tud ellentállani az URODONAL-nak, amely hatalmas oldószert. Az URODONAL mindenünnen kiűzi a hűgysavat, ahol előfordulhat: az izomrostokból, az emésztőszervekből, amelyeknek működését a hűgysav megnehezíti, az artériális véredényekből, amelyekre az lerakódik, a belekből, amelyeket a hűgysav megvastagít, a tüdő sejteiből s az ideg elemekből, amelyeket telít. Ezért tapasztalhatjuk az URODONAL-nak annyiféle jótékony hatását. Az URODONAL a szervezetben valóságos tisztogatást végez, amely felér minden gyógyászati beavatkozással. Volt idő, mikor az URODONAL gyógyhatása még vita tárgyát képezte, de ma már senki sem vonhatja kétségbe értékét és érdemét".

Dr. BETOUX

montpellier-i orvosi fakultás professzora, Chatelain-telepek, 2 bis Rue de Valenciennes, Paris

Elhizottak, érelmeszesedések, rheumások, szélütöttek, vagy akik migrénben, ekcémában, dispepsiában szenvedtek, ti, a hűgysavokozta betegségeknek számtalan áldozatai, legyetek bizalommal. URODONAL feloldja a hűgysavat, mint ahogy a melegvíz oldja a cukrot, URODONAL kiküszöböli a szervezetből a hűgysavat anélkül, hogy észrevennétek azt, dobjátok el messze magatoktól a botokat és mankókat s egyenesedjétek ki, mint az ifjuság elmúlt boldog napjaiban. URODONAL lehetővé teszi nektek, hogy éljétek és visszaéljétek még a hustáplálakkal is s általában mindennel, ami inycnc gyomrotoknak élvezetet szerez. A hódító URODONAL előtt a szalicilvegyületek, a colchica, a jódorvosságok és mindazok a gyógyszerek, amelyek csak pillanatnyi enyhülést hoztak, vert seregként menekülnek. Az URODONAL gyógyhatása következtében az elhizottak karcsukká válnak, az impotensek új életerőre kapnak, a nagyvilági hölgy miután az URODONAL megtisztította véréit, ismét örökre visszazserzi arcának finom üdőségét, bársonyosságát. *Csak gyógyszerárakban és drogériákban kapható!*

Romániai képviselő „STANDARD” drogéria Strada Zorilor 2. Bucuresti.

Francia földön volt kénytelen leszállni a megsérült Zeppelin

A német sajtó szerint a Zeppelin motordefektusát bűnös kezek idézték elő

Cues de Pierrefait francia repülőtéren szállott le a Zeppelin. A francia katonaság segédkezett a léghajó kikötésénél. A léghajó teljesen sértetlen. Már utba indították az új motorokat

Páris, május 18. A Graf Zeppelin, amelynek motorjai Gibraltár közelében súlyosan megsérültek, tegnap a késő délutáni órákban már csak alig 8-10 km-es óránkénti sebességgel haladhatott a défranciaországi erős viharban.

Valence környékén Eckener a léghajó parancsnoka németnyelvű üzenetet dobott le és kérte, hogy a helyőrség parancsnoksága jelöljön ki helyet a leszállás végrehajtására, mert a léghajó képtelen továbbjutni. Sebessége ekkor már alig volt több 6 km-nél és a léghajó teste 45 foknyi szög alatt lefelé hajlott. A leszállási kísérletek végre a kora esti órákban sikerrel kecsgették és a léghajó mintegy 100 méteres magasságban Toulontól 15 km-re északra letelepedett a Cues de Pierrefait repülőter fölött ma-nővirrozott. Közben szikratáviró útján Eckener megkapta a francia kormány engedélyt a kényszerleszállás végrehajtásához és a léghajó megtette az előkészületeket a leszállásra.

39 órán át tartott ut után a léghajó a francia haditengerészet repülőterén kényszerleszállást végzett. A repülőter parancsnoksága által kirendelt egy század legénység nem volt elég a léghajó kikötésének és lerögzítésének munkálataihoz, ezért a gyárakból nazatérő munkásokat hívták segítségül. Eckener maga dirigálta a legénységet, amely a német nyelven kiadott parancsokat precízen végrehajtotta.

A léghajónak a hangárba történt beállítását után Eckener elsőnek szállott ki a Graf Zeppelinből és azonnal üdvözölte a repülőter parancsnokát.

Mentgetőzött, hogy nem beszél ki-elégítően francia nyelven s köszöni szavai ezért egyik berlini lapnak a Graf Zeppelin fedélzetén utazó munkatársa tolmácsolta.

Eckener bámulatát fejezte ki a parancsnok előtt, hogy a léghajó kikötési munkálataihoz nem szokott legénység milyen kitünően végezte feladatát.

A végrehajtott kényszerleszállásnál sem az utasoknak, sem a léghajónak, sem a személyzetnek semmi baja nem történt.

Utlevélvizsgálat után az utasok autókön elhagyták a repülőteret és Toulonba szállódába hajtottak.

Friedrichshafenből a léghajóművek vezetősége a Graf Zeppelin sértetlen kényszerleszállásának hírére azonnal köszönőtáviratot intéztek a francia kormányhoz és a touloni haditengerészet admirálisához. A léghajóművek a köszönőtáviratban egyben

engedélyt kért arra a francia kormánytól, hogy a Graf Zeppelin üzemképtelenné vált motorjainak pótlására 5 új Maibach-motort szállíthassanak be francia területre, hogy a motorok kicserélése és a gépházák kiküszöbölése késedelem nélkül jogatosítható legyen.

A motorokat szállító vagonot egyik menetrendszerű gyorsvonathoz csatolták és még az éj flyamán utbaindították Défranciaország felé.

Egyik párisi lap munkatársa előtt Eckener köszönetét fejezte ki a francia kormánynak a kényszerleszállásnál nyújtott támogatásért és ismételtén kihangsúlyozta bámulatát a leszállásnál segédkező legénység iránt.

Berlin, május 18. A déli lapok a Graf Zeppelin kényszerleszállásával kapcsolatban annak a gyanuak adnak kifejezést, hogy a motordefektusokat bűnös kezek idézték elő. A tetteseket a sajtó a lefélélt potyautasok között keresi. Toulonból jelenti a Havas távirati iroda

tudósítója, hogy Eckener dr. az újságírók előtt nem akart nyilatkozni a léghajó visszatérésének okairól és a többszöri kérdés válaszávala elől is kitért.

A léghajó előreláthatólag egy hétig marad Cuers re Pierrefaitban. Az utasok egyelőre még nem döntöttek további elhatározásuk felől.

Páris, május 18. Számos francia és külföldi újságíró érkezett Cuers de Pierrefaitba, hogy a kényszerleszállást végzett Graf Zeppelin parancsnokával, személyzetével és utasaival beszélhessenek.

Egyik német utas arra a kérdésre, hogy mit szól a berlini lapok szabotázs-gyanújához a motorok üzemképtelenné válásával kapcsolatban, kijelentette, hogy ezt a gyanut teljesen alaptalannak tartja különösen potyautazást megkísérölőkkel szemben, mert ezek mindannyian németek.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 9.
Fiókhálózat: Dej-Dés, Beclean-Bethlen, Jibou-Zsibó, Zălau-Zilah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Áttutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

Szép nagyanyák!

100.000 francia frank garancia

Ennyivel van garantálva, hogy a Tokalon Creme tápszer a bőr részére igen kiváló tápanyagokat tartalmaz, amelyeket a bőr könnyen felszív magába. A ráncok a beesett arc és minden, ami a nők arcának öreges kinézetet ad, nem a kornak, hanem a bőr nem megfelelő tápláltságának tulajdoníthatók. Használjon tehát Tokalon Creme-t. Meglepető hatása tápszer a bőr részére. Ma már ott tartunk, hogy 50 éves nők 30 évesnek nézhetnek ki és szépségtől és fiatal-sáptól sugárzó teint-t szerezhetnek.

A Tokalon Creme, a párisi Tokalon Társaság gyártmánya, keiféle minőségben készült: az egyik teljesen zsírtalan, a másik kevés zsírtalommal, de mindkettő a legértékesebb szépítő és fiatalító anyagokat tartalmazza.

Jegyzet. — Egy doboz Tokalon Creme ára 80 Lei. Kapható mindenütt és a Parfumeria Elitei-nél, Bucuresti, Calea Victoriei 39.

Cserépkályhák

legszebb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban.

Elsőrendű gyári árak.

Kérjen árajánlatot!

„Terracotta”

cserépkályha gyári árakat

Brassó, Vasut-u3/a

A női

GBL Selyem-harionyák

mindigben utóéleteknek!

GBL „Edelross” Lei 400

GBL „Elite” „ 350

GBL „Diamant” „ 310

GBL „Dollars” „ 170

Kérje mindenképp csak egyből, elcsúszhat — az jeggyel állásból — használatát és meg fog győződni arról, hogy a jó mindig a legelőnyösebb.

Előzetesen vissza minden utóéletek!

Hirdessen az Uj Keletben

Baby-szappan-krém-hintőpor ma is csak Höfer

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemias erdelyi es bansag zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
 Str. Lipscaui 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a terjesztő megjelölésével engedjük meg.

Meghalt dr. Kogan-Bernstein

Sajkszaru, rövid távirat ejltnti az uk rajnai Jekaterinoszlávból, hogy ott néhány nappal ezelött nyolevan éves korában meghalt dr. Kogan-Bernstein, a cionista mozgalom egyik nagymuvtu ve zelőgényisége. Dr. Kogan-Bernstein a világháborueltt Kisenevben folytatott orvosi gyakorlatot s ő volt a megterem toje a beszababiai cionista mozgalomnak. Az első világháborueltt kezdve részt vett valamennyi cionista kongresszuson és hosszú éveken keresztül tagja volt az Actions Comiténak is. Közvetlenül a világháboru után Palesztinába költözött, ahol négy éven keresztül egy gyermeke lakik. Dr. Kogan-Bernstein okokból azonban el kellett hagyia Palesztinát és a szovjeturalom alatt levő Jekaterinoszlavba költözött, ahol egy gyermke lakik. Dr. Kogan-Bernsteinmal a cionizmus hőskorának egyik markáns oszlopa dőlt ki, aki tiszta idealizmusával lángoló szeretetével a zsidó nép és a zsidó idealok iránt két generáción keresztül mintaképe és vezetője volt az oroszországi zsidó ifjuságnak.

— Rádiós versenyautókkal üldözi a Scotland Yard az autós bűnözőket. Londonból jelentik: Az automobilos bűnözők az utóbbi időben annyira elszaporodtak Londonban, hogy a Scotland Yard különös eszközökkel kegytelen védekezni ellenük. Az ugynevezett repülő betétkivágások — számára rendkívül gyors autók állanak készen, amelyek külsőleg régi autókhoz vagy teherautóhoz hasonlítanak, valójában azonban ütő-kopott külsőjük alatt rendkívül erős motorok vannak. Ezek az autók néhány másodperc alatt elérhetik a versenyautó sebességét, azonkívül rádiókészülékkel állandó összeköttetésben vannak a Scotland Yard központjával. Londonban ezenkívül számos rádiótelefonkészüléket szereltek fel az utcákon.

— Sztrájkba készülnek a francia tanítók. Párisból jelentik: A francia tanítók közlebről kongresszust tartanak a fővárosban, amelyen esetleg tanügyi sztrájk proklamálására is sor kerülhet, amennyiben a kormány követeléseiket nem teljesít.

— Halálos repülőszerecséltenség Budapest közleében. Budapestról jelentik: A magyar légiforgalmi társaság egyik repülőgépe ma este 6-7 óra között Bécsből jövet, a Duna fölött motordefektust kapott és lezuhant. A gép Reiter nevű osztrák pilótája és Hoffer Oszkár bécsi utasa a repülőgéppel együtt eljutott a Duna vizében. A rendőri bizottság mentőcsónakokon átkutatta a szerecséltenség színterét, az összekötő vasúti hid környékét, de sem a repülőgép roncsait, sem a benne levők holttesteit nem találta meg.

— Újabb kommunista zavargás készült Berlinben. Berlinből jelentik: A birodalmi fővárosban ma éjjel a rendőrség új kommunista zavargás átalálkozott meg. A Ringerstrassen és a közvetlen szomszédságában levő Zielen-téren mintegy kétszáz főnyi kommunista csoport vonult fel, lármásan tiltakozva a rendőrfőnök ellen. A helyszíntre kirendelt nyolevan rendőr futólépésben utána eredt a közben megfutamodó tüntetőknek s gumibotokkal szétverte a tömeget. Több letartóztatás történt.

— Érdekes műtéttel megmenntek egy embert, akinek már megszűnt a szívverése. Londonból jelentik: Ausztráliában, Sidneyben egy emberi autóbaleset éri és belső vérzése támadt. A vér átszivárgott a belső hasüregbe, úgy hogy a szívverés teljesen megszűnt. Az orvosok átvágták a beteg karjának ütőerét és visszaümlésztették a vért a rendszer vérkeringési csatornáiba. A beteg száve erre újból működésbe lépett.

— Változékony, szeles idő várható. Budapestról jelentik: A meteorológiai intézet, időjárásprognóza szerint változékony, szeles hűvös időjárás várható helyenkint főleg keleten még esővel. A hőmérséklet Budapesten ma délben 16 fok Celsius.

— Októberben fegyvergyakorlatok lesznek. Bukarestből jelentik: Októberben fegyvergyakorlatok lesznek, amelyekre behívják azokat a tartalékos tiszteket, akik az elmúlt évben nem teljesítettek gyakorlatot, továbbá az 1920-1924 éves korosztályok ama tartalékosait, akik eddig nem engedelmekedtek a bívó parancsoknak.

— Nagy felhőszakadás Ujvidéken. Belgrádból jelentik, hogy tegnap délután több óra hosszat tartó felhőszakadás zudult a városra, sűrű villámesapással és mennydörgéssel. Déltűn felölt órákor egyik villámesapás a városi villanyvezetékbe esett be, minek következtűen a város kétharmad részében megszűnt az áramszolgáltatás. A hibát éjjel tízenegy órákor még nem találták meg s így a város nyugati és északi részén a harmada egyiptomi sötétben maradt. A kényeszerű áramszűnet miatt ma reggel a lapok sem jelentek meg.

Ha Pestre jön, nézze meg Radó Aladár

áruházának kirakatsorát a Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarkán.

Az ország legnagyobb női ruhaáruháza.

Párisi modellek mellett az olcsó, elegáns ruhák százai között válogathat.

Michelin külső és belső gummik!!!

Egy csapásra meghódította a sportkedvelő közönséget a világhírű Ferrostaal német gyártmány

Master kerékpár és U.S.A. versenykerékpár

Értadás nagyban és kicsinyben. Mindennemű javításokat vállalunk.

„TECHNICA“

Telefon 10-55. Malom-utca 16.

Mindenféle alkatrészekből dus raktár!!!

Olcsóságáról meggyőződhet!

Kedvező részletfizetési feltételek!

Elsőrendű munkaerőket közvetít a Magánalkalmazottak Szövetségének ingyenes állásközvetítő irodája, hol kereskedelmi alkalmazottak bármilyen szakmából, tisztviselők különböző képesítésekkel vannak előjegyzésben. Cégek, vállalatok és intézetek bizalommal forduljanak ide. — Magánalkalmazottak Szövetsége, Ciuj. Str. Cogălniceanu 7.

— Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

A helyi csoport összejövele f. hó 20-án, hétfőn este 9 órákor, a Haggibbor clubhelyiségében (Str. Ratin — Kötő-u. 5 sz.) meg lesz tartva. A vezetőség minden cionistát szivesen lát és elvárja minél nagyobb számban való megjelenését. Külön meghívók nem lettek kibocsátva.

— Felhívjuk mindazokat, akik a kolozsvári kereskedelmi akadémia felső kereskedelmi iskolájában 1919 évi június havában érettségiztek, hogy az ezévi május 19-én, vagyis pünkösd vasárnapján d. e. 10 órákor az intézet disztermben megvárlandó tízéves találkózón megjelenni sziveskedjenek. Kérjük barátainkat, hogy részvételüket lehetőleg közöljék Bergner Imre elnökkel. Nősbárataink természetesen családjukkal jelenjenek meg. — Agoston János és Ilsvay Arpad, jegyzők.

JÓ EGÉSZSÉG A LEGFŐBB KINCSE. Igyék reggelire és uzsonnára egy-egy csésze Ovomaltine-t: ez a legbiztosabb módja az egészség megóvásának.

Figyelem!

Megkezdődött a nagy végeladás

Blatt harisnya és kötött áruházában.

Siessen ezen ritka kedvező alkalmat felhasználni, hogy prima minőségű árut eddig nem létező olcsó árban vásároljon. **Arukészlet egy tételben is eladó.** — Üzleti berendezés eladó.

BLATT, Főtér 13.

Figyelem!

ájus 19.
 ák!
 pank
 gy a To-
 ére igen
 amelye-
 agába. A
 a, ami a
 d, nem a
 megfelelő
 Használ-
 Meglepő
 Ma már
 30 éves-
 és fiatal-
 nek.
 Tokalon
 minőség-
 szirtalan,
 de mind-
 fiatalító
 lon Cré-
 ntűt és a
 sti, Calea
 itelekben
 modellek-
 yságban.
 endű
 árák,
 álatott!
 potta'
 ha gyári
 at
 sul-u3/a
 elyem-
 on yák
 chetetlenél
 Lei 400
 „ 350
 „ 310
 „ 170
 mbi — elő-
 fog gyűlés
 en utánszék
 letben

Vevőkészülékét javítsa fel „Filips Minivatt” csövekkel

A vevőberendezés legfontosabb része a vevőcső. Egy rossz vevőcső lerontja a legjobb készülék hatását is. Kérje ezért a legjobbat, amit a tudomány és technika nyújthat és vegyen ki zárólag „PHILIPS MINIVATT” vevőcsöveket.

PHILIPS
RADIO

Nagy apparátussal folyik a XVI. zürichi cionista világkongresszus előkészítése

(Cluj-Kolozsvár, május 18. Az Uj Kelet tud.) A cionista világszervezet széleskörű előkészületeket tesz a Zürichben megtartandó ezidei cionista világkongresszusra, Brünneben máris megkezdte működését a kongresszus előkészítő irodája, amelynek vezetésére dr. Herman Hugót, főtitkárként pedig dr. Fritz Ullmannat delegálta a szervezet.

Junius 25-ig Brünneben Lehmstätté 17. szám alatt, ettől az időponttól kezdve pedig Zürichben fog működni az iroda. A kongresszus alkalmából a Keren Hájjeszód és a Keren Kajemeth ezuttal is nyomtatott kimerítő ismertetést jelentetnek meg az Alapok elmult kétévi működéséről. A kongresszus lefolyásáról a Kogresszeitung fog

**Több mint 50%-al olcsóbban
680 lej helyett 320 lejért**

kaphatja rövid ideig H. G. WELLS

„A művészetek fejlődése”

című kötetét ragyogó kiállításban, félbörkötésben.

**107
illusztrációval**

Művelt ember könyvtárából e könyv nem hiányozhatik

Az irodalom, zene és a képzőművészetek történetének áttekintése a legrégibb időktől napjainkig.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

beszámolni a világ zsidóságának. A Kongresszeitung előfizetési ára, portó költségekkel együtt 4 svájci frank lesz és az a kongresszus irodájától (Zürich, Postfach Bahnhof) rendelhető meg. A kongresszus irodája a résztvevőknek kívánatra szállásról is gondoskodik. Ugyancsak gondoskodik az Iroda arról, hogy a kongresszus résztvevői vizumkedvezményben részesüljenek.

A kongresszus ünnepélyes megnyitó ülése a zürichi Stadttheaterben lesz, a gyűléseket pedig a kereskedőház kongresszus termében fogják megtartani. Mintán azonban a vendégek számára fentartott helyek száma ezidén lényegesen kevesebb lesz, a kongresszusi iroda ajánlatosnak tartja jegyekről idejében gondoskodni mert az idevonatkozó kéréseket a beérkezés sorrendjében fogják teljesíteni. Amennyiben a beérkezett kérések száma a terem befogadóképességét meghaladja, úgy az egyes államok cionista szervezetei fognak a jegyek kiadása fölött intézkedni. Az összes ülésre érvényes jegyek ára 50 és 25 svájci frank lesz, állóhely 16 frank.

A cionista ifjuságnak a kongresszus irodája ezuttal is számos könnyítést tesz, hogy a kongresszuson való részvételüket elősegítse. Eppen ezért az Iroda felhívja a cionista ifjusági szervezeteket, hogy 1929 július elsejéig közöljék az Irodával azon tagjaik névsorát, akik a kongresszuson részt akarnak venni, az illető korának megjelölésével és

Benger-féle FÜRDŐRUHÁK

minde a legb. det. ill. üzletben kaphatók

feltüntetve Zürichbe való érkezésük és onnan való elutazásuk napját. Az ifjusági résztvevők számára az Iroda olcsó ebédet (körülbelül másfél svájci frank) és olcsó szállást (körülbelül 50 centim) biztosít.

Május 25-ig minden sékelbiztos köteles az eladott sékelekkel elszámolni

Az erdélyi és bánáti sékelakció befejezéséhez közeledik és a Cionista Világszervezet utasítása szerint rövidesen meg kell ejteni a kongresszusra kiküldendő delegátusok megválasztását. Mint már többször tudomására hoztuk a sékelbiztosoknak, a világszervezet csak azok választói jogosultságát ismeri el, akiknek sékelét május 27-ig Londonban elszámolják és befizetik.

A május 27-ig Londonnal elszámolt sékelek számától függ tehát az, hogy Erdély és Bánát zsidósága hány delegátust küldhet a zürichi világkongresszusra. Feltétlenül szükséges tehát hogy az összes sékelbiztosok igyekezzenek a pótlakció minden napját kihasználni és a legteljesebb erőfeszítéssel behozni a rájuk háruló sékelmennyiséget és a befolyt összeget haladéktalanul a Szövetség sékel-számlájára a Banca Marmorosch, Blanc et Co. kolozsvári fiókjához utalni, hogy az 25-ikéig Kolozsvárra beérkezzen. Azokat az eladott, vagy még ki sem helyezett sékeleket, amelyek ellenértékét legkésőbb május 25-ig a Szövetség nem kapja meg nem is fogja el-

ismerni és azokért úgy anyagilag, mint erkölcsileg felelőssé teszi a sékelbiztosokat.

Napellenző ponyvavászon

üzletek, terrász és verandák részére több színben és csíkozva.

Ablakfüggönyök

és önműködő rolettatrudak minden szélességben.

Boskovics Józsefnél Cluj, Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

8-30 HP. használt nyersolajmotort kifogástalan, üzembekes állapotban megvételre keresek. Rudkowskij Ferenc Arad, Strada V. Babes 22. szám.

Legújabb Wallace-könyvek

Sötét ember	ára 240.- lej
Borzalmak kastélya	136.-
A hét lakattal lezárt ajtó	136.-
A smaragd nyaklánc	136.-
A rémületes arc	221.-
A sárja kigyó	136.-
A bandita	123.-

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Nőiés férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési díj 250 lej.

Utazók! BERKOVICSE
vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldes. Mérsékelt árak. Kitérő házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményü bubi, transzformáló, posztiseparókat Hat hónapos villanyos ondulolás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Keresek a b. városban egy szoba, fürdőszoba, esetleg két szoba fürdőszobás lakást. mindkét szobát különbejárattal. — Cim a kiadóban.

Ki levelezne komoly szándékból intelligens 25 éves fiatal emberrel? Teljes című levelet „Benősülés lehetőség” jellegre a kiadó továbbít

Fiatl cipőkereskedőség, román, magyar és német nyelvtudással, állást keres. — „Kitérő munkakerő” jellegre a kiadóba. 1912

Keresek fűszer, vegyes szakmában jártas segédet. Bőrszakmában jártas előnyben. Csakis elsőrangú munkakerők ajánlatát kérem. Salamon Lázár Ludus.

Egy jókarban levő betegkocsi eladó. Cim a kiadóban

Komoly leány teltben, trafikban, bogdában kiszolgálói vagy hasonló állást vállal. Cim a kiadóba ker.

Butorozott szoba 1-2 személy részére Deák Ferenc utcában kiadó, esetleg teljes elátással. Cim a kiadóban. 1909

Tágas, kényelmesen butorozott, emeleti szobát keresek olyan környéken, amely teljesen csendes, a sétány közelében vagy a Majális-utcán, lehetőleg különbejárattal. — Megkereséseket „Hangulatos” jellegre a kiadóba kérek.

Keresek egy szobakonyhát, esetleg kettőt június 1-re. Cim a kiadóba.

Villanyerőre berendezett új karban levő keménypréss eladó. Cim a kiadóban. 1921

Perfekt magyar gyors és gépirőző azonnali belépésre kerestetik. Irásbeli ajánlatokat „Vegyeszeti gyár” jellegre a kiadóba kérünk

Iskolázott hangu segédkantör, több évi praxissal, állást keresné. Elvállalná egyidejűleg meszlánc, sámesz és egyéb hitközlési teendőket. — Szíves ajánlatokat „Fiatl és agilis” jellegre a kiadóba ker.

Garanciaképes rakárnok kerestetik. — Ajánlatokat Rudolf Mossehoz Cluj, „Gyár Cluj” jellegre.

Tíz lakrészből álló ház fizethetőséggel, kerthelyiséggel alkalmas nagy telekkel eladó. Cim a kiadóban.

Bécsi ebédli berendezés és antik szalon garnitúra eladó. Cim a kiadóban.

Tanulók fizetéssel felvételnék. Léb Fiverek Széchenyi-tér.

Főtéren elsőrendű önálló fehérnemű varrózó kerestetik. Ajánlatokat „Biztos jövő” jellegre a kiadóba. ●●●●●●●●●●

Egy kávépörkölő és darálógépet villanyerővel megvételre keresek. Rosenzweig János Dej.

Egy pogácsaségéd azonnali beépésre kerestetik. Állandó munka és jó fizetés. — Klein Mózes Dej, Kodor-ut.

A Wertheimer szeszgyár még békeidőben fennállott elsőrendűen felszerelt jöhrü tejjgazdaságát ismét berendezte és orvosilag állandó ellenőrzés alatt álló, egészséges tehenektől, sterylen kezelt garantált tiszta tejet szállít házhöz bárholva. Csecesmőknek kívánatra külön fejt és kezelt állandóan ugyan azon fajtehéntől szállítunk. Eljegyzéseket elfogad a szeszgyári iroda d. e. 8-12-ig. Telefon 712.

Ugynek, ki már bevezette van, bor, sör, italszakmában azonnali felvételre. — Ajánlatok „Intelligens” jellegre.

Egy ház, külön telek, 1 szoba-konyha, pince, kert kiadó. Cim a kiadóban.

Bázna-fürdőn a telepen (volt Tulipánt-ban) június 1-éi megbízhatóan ort. kóser vendéglő nyílik meg. Elsőrendű konyha! Szolid árak! Jó kiszolgálást!

Influenzánál és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögés, rekedtség, stb valamint a gyomorégésnél a legjobb a Málnási SICULIA gyógyviz Mindenütt kapható!

Most jelent meg
Autó kézikönyv
Irta: WEINER EMIL
Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:
Első része
az előismereteket tartalmazza (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket felülvizsgáztatni. Ezek az előismeretek az automobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével a könyvet a laikus is könnyen megértheti
A második rész
az autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelése részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelű ábrák.
Az **AUTO KÉZIKÖNYV** a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.
520 ábra 610 oldal Ará füzve 510

Olcsósági könyvhullám
Az alábbi híres művek egy-egy kiadás megmaradt példányaiból valók s ezért rövid ideig (az új kiadás megjelenéséig) több mint 60%-os árengedménnyel szerezhetők be.
I. Regények és elbeszélések:

	Bolti ár	Leszállított ár
Carco:	Kokain 162 oldal	180 L. 66 L.
Hugo:	Izlandi Han 487 old.	400 " 120 "
König:	Szent palota 312 old.	320 " 130 "
Lemondler:	A him 199 old.	220 " 80 "
Lindberg:	Viola 181 old.	180 " 66 "
Miklós:	Madárka 152 old.	160 " 55 "
Négyek regénye 269 old.		280 " 90 "
Norris:	Az örvény 433 old.	400 " 120 "
Rebau:	Lepketánc 192 old.	220 " 80 "
Rosny:	A föld halála 245 old.	220 " 66 "
Löns:	Ordas 207 old.	220 " 66 "
	Két arc 291 old.	260 " 80 "
Busson:	Szegény Dronte 382 old.	320 " 110 "
Baumann:	Jób 367 old.	340 " 110 "
Strobl:	Kisértetek 416 old.	320 " 110 "
Gerald:	Ezüstlakodalom 190 old.	100 " 30 "
	Robert és Marianne 192 old.	100 " 30 "
Goethe:	Clavigo 84 old.	100 " 30 "
Szép E.:	Magyar könyv 124 old.	80 " 40 "
	Világ 64 old.	80 " 30 "
Vajda:	Sodoma és Gomorra 132 old.	60 " 15 "
Elbeszélők tára 200 old.		100 " 35 "
Ebner-Eschenbach:	Felbontatlanul	30 " 10 "
Flaubert:	Herodiás 62 old.	30 " 10 "
Lakatos:	Pesti bábjáték 48 old.	30 " 10 "
Lermontov:	A démon 56 old.	30 " 10 "

II. Ismeretterjesztő művek:

Ambrus:	A kritikáról 101 old.	30 " 10 "
Sebestyén K.:	Schakespeare 191 old.	30 " 10 "
Sealsfield:	A vén squatter 141 old.	30 " 10 "
Braun Soma:	A népmese 205 old.	100 " 20 "
Grubb:	Quakkerek vallása 165 old.	100 " 20 "
Kármán:	Ethika 169 old.	140 " 25 "
Leidenfrost:	Bevezetés az élettud. 121 old.	100 " 20 "
Szeleányi:	Neveléstan 104 old.	100 " 15 "
Zoványi:	Felvilágosodás 186 old.	100 " 20 "
Havas:	Értéktörzsde 82 old.	100 " 15 "
Nagy:	Bevezetés a szociológiába 88 old.	100 " 20 "
Schmidt:	Az ind filozófia 120 old.	100 " 20 "
Ferenczy:	Vámpolitika 83 old.	60 " 15 "
Wells:	A művészet fejlődése 279 old.	800 " 320 "
Zoványi:	A reformáció Magyarorszá. 485 old.	400 " 135 "

III. Miniatur könyvtár (Bibliofil kiadás):

Baudelaire:	Romlás virágai	320 " 130 "
Emőd:	Nótám, füttöm, citerám	160 " 66 "
Flaubert:	Három mese	160 " 66 "
Gautier:	Kleopatra egy éjszakája	160 " 66 "
Gerald:	Ezüstlakodalom	160 " 66 "
	Robert és Marianne	160 " 66 "
Hoffmannstahl:	Akárki	160 " 66 "
Kosztolányi:	Szegény kis gyermek	160 " 66 "
	Egy bus férfi panasza	160 " 66 "
Rilke:	Imádságos könyv	160 " 66 "
Rolland R.:	A szerelem és halál játéka	160 " 66 "
Schoppenhauer:	A szerelem metafizikája	160 " 66 "
Schakespeare:	Szonetjai	160 " 66 "
Szomorj Dezső:	A selyemzsinór	160 " 66 "
Tolsztoj:	Az élő holttest	160 " 66 "
Wagner:	Parsifal	160 " 66 "
Wlassics:	Régi fiók	160 " 66 "
Zsolt Béla:	Igaz könyv	160 " 66 "

URSUS-SÖR
legzamatosabb, legüditőbb, legjobb.

- A magyar regényirodalom legújabb remekel:**
- Bibó Lajos: **Anyám!** A modern magyar társadalom nagy regénye. 2 kötet, művészi egészségvonkötés — Lei: 612.—
 - Pódi Mihály: **Az utolsó álarc.** Ujszerű regény a színészvilágból. Finom egészségvonkötés — Lei: 313.—
 - Móricz Zsigmond: **Az ágytakaró.** Magyar zamatu történet. Izléses vonkötés — Lei: 408.—
 - Szomorj Dezső: **Térjtek meg végre hozzám.** Különleges témák kis novellákban. Szép egészségvonkötés — Lei: 245.—
 - Zilahy Lajos: **Valamit viz a viz.** Ragyogó meseszöveg, mesteri lélekelemzés. Csinos egészségvonkötés — Lei: 232.—
 - Babits Mihály: **Halál fia.** Regényes korrajz a magyar középsztályról. 695 oldal, díszes egészségvonkötés — Lei: 632.—
- Napjaink leghíresebb regényei:**
- E. Diding: **A világpók.** Az atany és rádium regénye. Modern egészségvonkötésben — Lei: 232.—
 - Dos Passos: **Nagyváros.** New-York regénye, minden bűne, minden gyönyöre. Impozáns egészségvonkötésben — Lei: 398.—
 - Hutchinson: **Az asszony, aki pénzt keres.** A cim beszél. Elegáns egészségvonkötésben — Lei: 320.—
 - Biasco Iba: **Mindenki asszonya.** Regény korunk emésztő tüzeréről: a hisztériáról. Szép egészségvonkötésben — Lei: 272.—
 - Mereskowskij: **Leonardo Da Vinci.** Egy rendkívüli művész regénye egy rendkívüli korban. 2 kötet, piros luxusvonkötésben — Lei: 327.—
 - G. Da Verona: **Cleo, divatszalon.** Merőben ujszerű, forró szerelmi történet. Elegáns egészségvonkötésben — Lei: 245.—
 - Zilahy Lajos: **Két fogoly.** Forró szerelmi történet a nagy háborúból. 2 kötet, elsőrangú vonkötésben — Lei: 544.—
- Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

300 lejj a kiválasztott művek egy összegben fizetendők (vagy előfizetéssel vagy utánvétellel és portóval). 300-500 lejj két egyenlő részletben. 500 lejen felüli megrendelésnél a vételár havi 150 lejes részletekben.
Részletfizetésnél az első részlet és a portó a küldeményvel lesz utánvételezve.
Megrendelését egy lapon az Uj Kelet könyvosztályához kérjük beküldeni.

Egy szegény gyermek története

Irta: JICCHOK LÉB PEREC

Amikor magam mögött bezártam a népkonyha ajtaját, kint esett az eső, esunya szél fújt és benne voltam a sötétségben és a viharban.

Az uccai lámpák reszkettek, mintha fázlak volna. Lobogó lángjuk ezerszeresen visszatükröződött a piszkos posolyákban, a szemem káprázott.

A szél úgy jajtágot, mintha ezer nyugtalan lélek megváltásért könyörgött volna, vagy mintha ezer szegény gyermek koldult volna nyolc garasokat, hogy bejuthasson az éjjeli menedék helyre.

Pfaj! Most már megint a kisfiura gondok.

Az időjárás borzasztó, egyenesen kibírhatalan, egy kutyát nem szabadna ilyenkor kiengedni. Mit csináljak még is? Nem elég, hogy háromszor adtam neki? Ma adjon neki más valaki!

En teljesen eleget tettem azzal, hogy ebben a csuf időben, beteg torkommal elaludtam a népkonyhába. Én ugyan tagja vagyok a bizottságnak, de nem követheti tőlem senki sem, hogy minden pillanatban befussak, főleg ebben az esőben és ilyen rossz kabátban. Az embert azonban a szíve kergeti.

Amikor így dicsértem önmagamot, kissé melegeim lett a szívem tájékán. Ha másvalaki dicsért volna, bizonyára szégyeltem volna magam és visszatartottam volna ezt a dicséretet. Saját magam dicséretét azonban szégyenkezés nélkül meg tudtam hallgatni. Talán továbbra is dicsértem volna magam, de hirtelen kopogó lábbalimmal egy posolyába jutottam.

— Az Irás mondja ugyan:

„Aki jó cselekedet érdekében megy valahová, azt a felső hatalmak megóvják minden bajtól.”

En úgy gondoltam, hogy az nyilván csak azokra szól, akik kimennek jól cselekedni, de nem azokra, akik eltávoznak. A jótétemény egy angyalt teremt fönt az egekben ez az angyal figyelni a jótéteményt, de olykor elmarad a figyelme és a legjobb ember is őrizet nélkül marad ilyenkor.

Nedvességgel érzem a lábaimon és minden tagomat hideg járja át. Egészen határozottan tudom, hogy meg fogok hűlni, sőt hogy már meg is hűtem. Pár pillanat múlva köhögési roham fog rajtam erősen verni és mellemben szürsöket fogok cserni. Nagyon sajnálom önmagamot, hogyne, hiszen csak nemrégiben keltem fel egy négy héttig tartó betegségéből.

— Ez nem megy — mondom magamban. Nem! Nincs jogod hozzá, hogy önmagadat feláldozd. Foleséged és gyermeked van és kinek van joga ahhoz, hogy ezek egyetlen támaszuktól megfosztassanak.

Hiszen, ha és ezeket a mondatokat irásban kapnám valakitől, tudnám mit csináljak ezzel az irással. De ezek a mondatok saját mondataim voltak.

Érzem, hogy megfáztam, hogy a cipőim tele vannak vízzel. Magam előtt látom egy cukrászda fénylő kirakatait. Varsó legrosszabb cukrászdája a tea egyszerűen borzalmos, — de mit tegyek, ha nincs más választásom.

Gyorsan átfutok az uccai másik oldalára, megérek mégis a cukrászdába ahol meleg pára terjeng.

Az első vice, ami szembe öltött, tulaj-

Leülök, egy pohár teát rendelek és kérem a vicelapokat.

donképen folytatása volt annak, amit én odakünn átéltem. A vice címe így hangzott: „Ki él bőségben?” Alatta egy kép volt, amely olyan időt ábrázolt mint amilyen kint dühöngött. Két ember jön szembe egymással. Az egyik oldalon egy kövér hölgy selyem ruhában, bársonyban és fehér struccollás kalapban. Bizonyára jó idő volt, amikor hazuiról elment, de azután a vihar utolérte. Arca meg van döbbenve. Nagyon fél a hidegtől és az esőtől, de talán nem is maga miatt fél, hanem inkább a ruhája miatt. Fut és homlokára kiűzi a verejték. Léptei egészen bizonytalanok. Mindkét keze erősen el van foglalva. Bal kezét a muffban tartotta, jobbával pedig slepjét emeli. Van egy kicsiny selyem napernyője amely azonban oly kicsike, hogy képtelen megvédeni kalapjának tollait. A hölgynek mindössze egy nagy esernyője hiányzik, különben bőségesen el van látva mindennel. Arca jó-lakottságot, gondatlanságot és megaláztatást árul el.

Egy sovány fiatal leány jön szembe a kövér hölgyvel. Szép, hosszú haja van, de úgy látszik, nincs ideje rendben tartani a haját, amely egészen széjjel bomlott. Kopott, könnyű ruhában van, a szél átjárja minden tagját. Lábjain sáros cipők, léptei bizonytalanok. A szél arcába fúj, mindkét kezében víz valamit: bal kezében egy pár nagy férfisszalmát, amely bizonyára apjára, Viszi a cipészhez, hogy megjavítsa. Az apa bizonyára ki van merülve, az anyja vacsorát főz és neki — a legidősebb leánynak — kell segítenie, mert ha a eszmat nem javítja meg holnapig, egész nap nem lesz tűz a kályhában és nem lesz mit enni. Jobb kezében egy hatalmas esernyő.

Nyilvánvaló, hogy a gazdag hölgy ebben a pillanatban irigyli a szegény leányt. Irigyli esernyője miatt.

A sovány kicsiny leányka, akit a szél minden pillanatban felboríthat, felém nevet a képről:

— Látod, olykor nekünk is akad egy kis örömjünk!

— Ez az öröm abból áll, hogy neveteltek a kövér hölgyön.

Kifizetem a teámat, amit ki se ittam és megint a szegény kisfiura gondolkodom, természetesen akaratlanul.

A gyermeknek nincs esernyője, nincs meleg otthona, nincs vacsorája, még burgonyát sem ehetik. Nem vár fekvőhelyre, nincs apja, nincs anyja. Az a szerencsétlen hölgy a vicelapon nem tudná megírni.

Vajon miért jut megint az eszembe? Már tudom.

Azon gondoltam, hogy a gyermek a tíz kopokért, amit kiadtam az el nem fogyasztott teáért, vehetne egy feladag levest és kenyert és hozzá egy második éjszakára is kaphatna érte szállást.

Miért rendeltem meg voltaképpen a teát? Otthon a szamovár vár reám, valaki ott ül kész mosollyal az ajkán és az asztalon vacsora párolog. Azért rendeltem teát, mert egyszerűen szegyélen ott ülni minden rendelés nélkül.

Nos, gondoltam magamban és ezzel vigasztaltam magam — a szegény érte is ér valamit.

(Vége köv.)

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Miss Amerika

A Magyar Színház operette-revü bemutatója

Miss Amerika valami aktuális színpadi műfaj, szerencsés kísérlet arra, hogy agyoncsappják vele azt a sok semmitmondó, semmit érzékelítő, a kedélyben semmi kárt, semmi hasznot nem tevő operettet, amire talán a színházak műsorának felrészítése érdekében volt szükség, de nem volt soha a publikum szükséglete. A publikum új zenei, új látványosági hatásokat kíván, tizenöt év óta má alig született meg operett, amely összhangba hozható lett volna a publikum mulatni akarásával. Az operett Bécsből indult ki, ott lombosodott fel, a császári évek hangulatát plántálta ele a publikumba, amely azóta kedélybeli forradalmakat is végigcsinált és a szentimentalizmus — a régi operettek veleje — művészettörténeti muzemok objektumává vált. Más témakörök, más világnézetek, más karakterek formálódtak azóta és ezek új színpadi ki-fejezést követelnek. Nemcsak a könnyebb fajsúlyú színpadi termékekre áll ez, de a drámára is, csak hogy az operett könnyeben megtalálta a maga pótlását, mert az operett tömegeket vonz és érdekel.

Ez az érdeklődés most kitermelte a megfelelő librettót és zenét az operette-revüben, amelynek legjava termése ez a Miss Amerika, amelynek nincs bonyolult meseje, ellenben sok változata van. Humor és tréfa, kaland és móka, vidám elrészélyes és csapongó jókedv tartják benne az egyensúlyt.

Miss Amerika egy önféjű leány, szép és temperamentumos, aki után bomlanak a férfiak. Hogy megszabaduljon a sok hódolótól és csak egy férfit mellett élhessen, amerikai ötlettel plakátokon adja tudtul mindenkinek, hogy ahhoz megy, aki egy hatetves világméretű uton kísérője lesz és ennek során be fogja igazolni hogy talpig férfi. Jelentkezik egy ember, aki azt hiszi magáról, hogy e feltételeknek ura tud lenni. Végigkíséri Miss Amerikát a világ legkalandosabb pontjain és mindenütt beigazolja, hogy méltó Miss Amerika szívére.

Aszínház ezuttal dicséretes bőkezűséggel gondoskodott a darab látványosságáról. A Miss Amerika vetekedik bármelyik fővárosi operettszínház kiállításával. Egészen új díszletek, amiket Olasz Lajos festett, egészen új kosztümök tartják és kápráztatják ezt a patogó, kedves darabot. Világítási trükkök és effektusok százaai kergetik egymást, a darab egy pillanatil sem vonatott mindig újabb és újabb ötletek és események lökik előre a cselekményt, a kacagásból és a nézniyalóbból nem jut ki az ember. A címszerepet Kondor Ibolyának osztották ki, ennek a kivételes tehetségű, bájos és finomizlésű művésznőnek, Csupa szeszély, csupa önfelédit kedvesség, csupa gyermeki újjongás: a tavasz friss, szöke reprezentálja. Mellette a női szereplők közül Kun Magda egy fiut játszik, cillinderében és fekete szalondruhájában elragadóan kedves és groteszk. Betegh Bébi főleg toilettelivel tűnik ki. Köszegi Margit szép énekével brilliozott. A Kondor Ibolya partnere Tompa Béla jó formát mutatott és mellette Solyom Győző, akinek csak egy jelenete van, de ezzel is élénk-hangsúlyt ad a darabnak. Selmeczy egy élő mumiát játszik azzal a józú, bőséges humorral, amivel minden szerepét alakítja. Hálás kicsiny szerepe van Ihász Aladárnak, aki a Szilágyi-Eisenmann revüt rendezte, betanította a változatos sok táncszámot terveket és trükköket adott és megérdemelt sikerre vitte a darabot. A karnagyí pódiumon Komjáthy Károly lelkesedéssel dirigál. A szezonvégi darab becsületet szerzett a színháznak, az operettegyüttesnek és teliszívből szórakozó nézőteret hozott a ka. zanak.

(sz. i.)

A Magyar Színház műsora:

Szombaton este 9-kor: Miss Amerika. (Operette-revüjndonság 14 képben. Taljesen új, pazar díszletekkel. 350 új, ragyogó toillel, 36 görli, legmodernebb táncok. Az idei évad legszínesebb szenzációja. Kondor Ibolyával, Betegh Bébiel, Kun Magdával, Tompa Bélával, Ihász Aladárral, Solyom Győzővel, Leóvey Leóval, Selmeczyvel. Rendező Ihász Aladar. Karnagy Komjáthy Károly. Az új díszleteket festette Olasz Lajos. Az új toilletek a színház szabóműhelyében készültek. Bérleten kívül. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 383.)

Vasárnap d. u. 5-kor: Gyurkovics fiúk. Király Ernő vendéglátékával. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám: 384.)

Vasárnap este 9 órakor: Miss Amerika. (Bérleten kívül. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 385.)

Hétfőn délután 5 órakor: Az utolsó Verebély-lány. (Király Ernő becsütlésével. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám: 386.)

Hétfőn este 9 órakor: Miss Amerika. (Sorozatszám: 387.)

Kedd d. u. fél 6-kor: Noszty fiu esete Tóth Marival. (Király Ernő becsütlésével. Az I. felvonásban Király Ernő mulató jelenete. Nagyon olesó mozi-helyárakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej egy-egy jegy. Sorozatszám: 388.)

Kedd este 9-kor: Miss Amerika. (Sorozatszám: 389.)

Szerda este 9-kor: Miss Amerika. (Sorozatszám: 390.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szombaton 5 és 7 órakor: (utoljára): A Vasárnap délelött 11 órakor: Tengerre Abelesz. Főszereplők: Raymond Hatton és Wallace Berry (Riff és Raff). Mozimatiné 15 és 10 lejes helyárakkal.

A Nemzeti Színház és a Román Opera héli műsora:

Szombat d. u.: Traviata. Gyermekelőadás.

Szombat este: Karamazov fivérek.

Vasárnap d. u.: A kisasszony keresztija. Vasárnap este: Nápaszta. Vasile Rebeaga felléptével.

Hétfő: Iri király.

Kedd d. u.: Szökéltetés a szerajból. Kedd este: Szent János éjszakája. (Bemutató).

A színházi iroda közleményei:

Minden este Miss Amerika

A jövő hét minden estéjén a diadalmas sikerű káprázatosan szép új revü a Miss Amerika kerül színpadra.

S minthogy ajövő vasárnap délután is a Miss Amerikát adják, a páratlanul gazdag kiállítású jndonság nyolc nap alatt elérkezik első jubileumához. A 10. edik előadáshoz. A jövő vasárnap este t. i. 10-edszer fogják adni a Miss Amerikát.

Király Ernő 3 délutáni fellépése vasárnap, hétfőn, kedden. Bucsúzik Király Ernő a romániai magyar színészet től. Már csak 3-szor fog Kolozsvárról fellépni. Pünkösöd vasárnapján d. u. 5-kor a Gyurkovics fiúkban, hétfőn d. u. 5-kor az Utolsó Verebély lányban lép fel, tehát két olyan szerepében, amelyeket Kolozsvárról még sohasem játszott. Ezt a két délutáni előadást leszállított helyárakkal tartják meg. Kedden d. u. fél 6 órakor becsütlésével el fogja játszani a Noszty fiu esete Tóth Marival című darabban Noszty Ferit, az I. felvonásban hies mulató jelenetével. Ezt a becsütlésű előadást igen olesó mozi-helyárakkal tartják meg: 50, 40, 30, 20 és 10 lej egy-egy jegy ára.

Málnási Mária-forrás

Természetes alkalikus sósgyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Mindenütt kapható!

Kutkezelőség: Brassó. Főlerakat: Bognár & Szántó Rt. Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.